

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Optimalizace účetního zobrazení leasingu v české společnosti jako součásti konsolidačního celku

Bc. Eliška Dohnalová

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Eliška Dohnalová

Podnikání a administrativa

Název práce

Optimalizace účetního zobrazení leasingu v české společnosti jako součásti konsolidačního celku

Název anglicky

Optimization of Accounting Treatment of Lease in Czech Company as Part of Consolidated Group

Cíle práce

Hlavním cílem práce je optimalizace procesu vedoucího ke správnému účetnímu zobrazení operativního leasingu ve společnosti, která podléhá právním předpisům České republiky a zároveň je povinna poskytovat údaje pro účetní závěrku sestavenou dle mezinárodních finančních standardů US GAAP (Všeobecně uznávané účetní principy Spojených států amerických). Hlavního cíle bude dosaženo na základě rozboru zavedené praxe v účtování a vykazování leasingů ve vybrané účetní jednotce, stanovení problémových oblastí a navržení optimálního řešení dané problematiky. Dílčím cílem práce je sestavení přehledu o klasifikaci, účtování a vykazování operativního leasingu dle českých právních norem a dle US GAAP, upozornit na rozdílnost pojetí tohoto zobrazení, uvést dopady do účetního výkaznictví a upozornit na možná úskalí pramenící z odlišností.

Metodika

Na základě analýzy, syntézy a komparace informací z odpovídajících českých a zahraničních zdrojů budou zpracována teoretická východiska práce. Pozornost bude zaměřena na klasifikaci, metody oceňování, účtování a vykazování majetku najímaného formou operativního leasingu dle českých právních předpisů a dle US GAAP. Na základě předchozího zkoumání bude upozorněno na významné rozdíly v účtování a vykazování operativního leasingu dle obou účetních rámců a také na úskalí, která tato různá pojetí v praxi přináší. Budou analyzovány postupy při klasifikaci, oceňování, účtování a vykazování operativního leasingu v konkrétní společnosti na základě informací poskytnutých danou společností, bude upozorněno na problémové oblasti a budou navržena opatření k optimalizaci procesů.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Majetek, leasing, oceňování, operativní leasing, vykazování, rozdíl, účetnictví, US GAAP.

Doporučené zdroje informací

Česko. České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Česko. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Česko. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Financial Accounting Standards Board [online]. Dostupné z www.fasb.org.

MIRZA, Abbas Ali. Wiley International Trends in Financial Reporting under IFRS : Including Comparisons with US GAAP, Chinese GAAP, and Indian GAAP (2nd Edition). Somerset, NJ, USA: John Wiley & Sons, 2012. ProQuest ebrary. ISBN 978-1118220092.

MLÁDEK, Robert. Světové účetnictví: IFRS, US GAAP. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2005, 415 s. Praktické ekonomické příručky. ISBN 80-7201-519-2.

SAXUNOVÁ, Darina. Financial Statements under the US GAAP and IFRS. Bratislava: Wolters Kluwer Slovenská republika. ISBN 978-80-7478-646-4.

SHAMROCK, Steve. IFRS and US GAAP + Web Site : A Comprehensive Comparison. Hoboken, NJ, USA: John Wiley & Sons, 2012. ProQuest ebrary. ISBN 978-1118225738.

STEVEN, Shamrock. IFRS and US GAAP. New Jersey: John Wiley, 2012. ISBN 978-1-118-14430-5.

VALOUCH, Petr. Leasing v praxi: praktický průvodce. 5. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012, 116 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 9788024740812.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Marta Stárová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 9. 10. 2015

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci „Optimalizace účetního zobrazení leasingu v české společnosti jako součásti konsolidačního celku“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2016 _____

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Martě Stárové, Ph.D., za cenné rady a vstřícnost při vypracovávání diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své nadřízené Ing. Kamile Šanderové za rady, věcné připomínky a trpělivost při zpracování diplomové práce.

Optimalizace účetního zobrazení leasingu v české společnosti jako součásti konsolidačního celku

Optimization of Accounting Treatment of Lease in Czech Company as Part of Consolidated Group

Souhrn

Diplomová práce se zabývá optimalizací účetního zobrazení operativního leasingu v české společnosti, která podléhá právním předpisům České republiky a zároveň je povinna poskytovat údaje pro účetní závěrku sestavenou dle amerických Všeobecně uznávaných účetních principů (US GAAP). V teoretických východiscích je charakterizován leasing a jeho účetní zobrazení z pohledu českých právních norem. Za pomoci dostupných zdrojů jsou definována základní pravidla účetního zachycení leasingu podle Amerických Všeobecně uznávaných účetních principů (US GAAP). Praktická část nejprve charakterizuje zvolenou účetní jednotku. Pro účely této diplomové práce byla vybrána IT obchodní společnost XEROX CZECH REPUBLIC s.r.o., která poskytuje tisková řešení pro nejrůznější druhy podnikání. Dále je v praktické části analyzován leasingový proces společnosti a na základě zjištěných skutečností jsou předloženy návrhy na optimalizaci procesu a účetního zobrazení leasingu.

Summary

The diploma thesis deals with optimization of accounting treatment for operating leases in Czech company which is obliged to provide data for financial statements prepared in accordance with US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP) and is concurrently is subject to the legislation of the Czech Republic. In theoretical part is characterized term leasing and it's accounting treatment in accordance with legislation of the Czech Republic. The accounting treatment under US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP) is defined by using of available literature resources. In the practical part is first introduced selected company. For the purpose of this thesis was selected IT company XEROX CZECH REPUBLIC Ltd., which provides printing solutions for all kinds of business. After that the practical part analyzed the leasing process of the company and on

the basis of the facts are presented proposals for process optimization and accounting treatment of leasing.

Klíčová slova: leasing, operativní leasing, majetek, oceňování majetku, účtování leasingu, účetní moduly, optimalizace

Keywords: leasing, operating leasing, fixed assets, fixed assets valuation, accounting modules, optimization

OBSAH:

1. ÚVOD	6
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	8
2.1 Cíl práce	8
2.2 Metodika práce	9
Metodika zpracování teoretických východisek	9
Metodika zpracování praktické části práce	10
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	12
3.1 Vznik leasingu a jeho vývoj	12
Leasingový trh v ČR dle ČLFA	13
3.2 Leasing – definice, charakteristika	13
Finanční leasing.....	15
Operativní leasing	15
3.3 Legislativní úprava účetnictví v ČR.....	16
3.4 Legislativní úprava leasingu v ČR	17
Zákon č. 568/1992 Sb. o daních z příjmů	18
Zákon o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb. (dále jen Zákon o DPH)	22
3.5 Účtování leasingu dle platných účetních pravidel.....	23
Dlouhodobý hmotný majetek	26
Oceňování majetku.....	27
Účtování o pořízení Dlouhodobého hmotného majetku.....	28
Odepisování Dlouhodobého hmotného majetku	28
3.1.4 Všeobecně uznávané účetní principy US GAAP	33
Historie a základní charakteristika US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles).....	33
Leasing z pohledu US GAAP.....	38

Dlouhodobý hmotný majetek podle US GAAP (Pozemky, budovy a zařízení)	42
4 PRAKTICKÁ ČÁST	44
4.1 Charakteristika vybrané společnosti	44
4.2 Vliv korporace na jednotlivé entity	45
Účetní směrnice	46
4.3 Leasingový proces	47
Podmínky rozeznání výnosů z leasingu:	48
Prověření zákazníka	49
Cena a kalkulace leasingových splátek	50
Smlouva	52
Instalace a dodání předmětu leasingové smlouvy	54
4.4 Evidence leasingových smluv	55
Základní informace o leasingových kontraktech evidované v tabulce	55
Pravidelné výpočty z evidence leasingových kontraktů	56
4.5 Účtování leasingových operací	59
Přímý leasing	60
Nepřímý leasing	64
Operativní pronájem	68
Operace prováděné na konci účetního období	71
Kontrola konečných zůstatků účtů, které jsou součástí leasingových operací	74
Kontrola konečných zůstatků účtů v obou účetních knihách	75
4.6 Dlouhodobý hmotný majetek	77
Oceňování Dlouhodobého hmotného majetku	77
Odpisy Dlouhodobého hmotného majetku	77
Sales-type lease	78
Operativní pronájem	78
5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ	79

6 ZÁVĚR.....	81
Seznam použité literatury:.....	83
Seznam příloh.....	85

1. ÚVOD

Leasing je v České Republice již po několik let poměrně hojně využívaným nástrojem financování. Fyzické osoby a firmy využívají leasing k financování zařízení potřebného k provozování své činnosti. Většinou se jedná o různá vybavení dílen, výroben nebo vozového parku. Pronájem automobilů se v praxi vyskytuje nejčastěji. Služba financování formou leasingu se vůbec poprvé objevila v 50. letech v USA. Do České Republiky přišel leasing v devadesátých letech společně s rozvojem tržní ekonomiky. Podle statistik České leasingové a finanční asociace byl největší objem leasingových obchodů zaznamenán v roce 2007 a to celkem 122,7 miliard Kč. V roce 2015 byl objem leasingových obchodů na úrovni 51,4 miliard Kč. Zhruba 37% z celkového portfolia předmětů nájmu jsou osobní automobily. IT, kancelářská a komunikační technika tvoří 1,8% procenta z celkového portfolia pronajímaných movitých věcí.

Uvedená data ukazují, že i přes celkový pokles objemu leasingových obchodů, je leasing stále využívaným nástrojem financování. Důvodů může být hned několik. V první řadě je to snadná dostupnost služby a nižší náročnost na administrativu. Pro pořízení předmětu na leasing není nutné mít vysoký počáteční kapitál. Předmět nájmu zůstává v majetku pronajímatele, který poskytuje nájemci servis a údržbu tohoto předmětu. Leasing je v našich podmínkách již tradičním typem financování a lidé jsou většinou seznámeni s jeho výhodami a nevýhodami. Nájemce tak dokáže zhodnotit rizika, která z pronájmu plynou, a jednoduše se rozhodnout. To u ostatních typů financování není tak jednoznačné.

Společnosti registrované k podnikání v České Republice jsou povinné vést účetnictví dle platné české legislativy. Účetní zachycení leasingových obchodů z pohledu pronajímatele i nájemce tak musí být v souladu s těmito pravidly. Předmět nájmu je zachycen v účetních knihách pronajímatele a řádně odpisován po celou dobu trvání leasingové smlouvy. Při účtování o splátkách nájmu musí být striktně dodržována pravidla časového rozlišení. Nájemce zachycuje předmět pronájmu pouze v podrozvahové evidenci. A stejně jako pronajímatel musí dodržovat zásady časového rozlišení pro účtování pravidelných leasingových splátek.

Globalizace trhu a přítomnost nadnárodních korporací s sebou přináší nutnost vedení účetnictví podle světových účetních systémů. V současné době jsou známy dva účetní systémy, které je možné nazvat světové. Jsou to Mezinárodní účetní standardy IFRS a americké všeobecně uznávané účetní principy US GAAP. Vést účetnictví dle US GAAP jsou povinny všechny společnosti, které obchodují svými akcemi na americké burze. Tento světový systém je založen především na zvycích a účetních zásadách, které jsou všeobecně akceptovány účetními jednotkami. Na rozdíl od Českých účetních standardů, vychází pravidla US GAAP z velkého množství pramenů a zdrojů. Ty jsou jednoduše dostupné na oficiálních webových stránkách Rady pro vydávání účetních standardů (FASB). Nevýhodou je dostupnost pouze v anglickém jazyce, což může způsobit nepochopení nebo nesprávný výklad vydaných standardů. Na území ČR je jen velmi málo dostupné literatury, která by vysvětlovala problematiku účtování dle US GAAP. Účetní jednotky se tak musí spolehnout na vnitřní účetní směrnice dané korporacemi nebo navštěvovat nákladná školení.

Společnosti, které jsou nuceny vést účetnictví jak dle platné české legislativy tak podle US GAAP, narážejí na mnohá úskalí v podobě různého vykazování jednotlivých účetních operací. Podstatné rozdíly lze odhalit právě v oblasti leasingu, kdy při dodržení určitých pravidel, je možné zaúčtovat výnos z leasingového obchodu již na počátku kontraktu. Leasing se pak stává důležitou součástí obchodní strategie. Proto aby bylo možné zařízení na leasing poskytovat, musí mít účetní jednotka jasně vymezené procesy, s jejichž pomocí se sníží rizika vyplývající z poskytovaného leasingu. Tyto procesy musí být v souladu s účetními pravidly. V neposlední řadě je třeba zajistit správný systém zachycování účetních operací, které jsou vedeny paralelně v obou účetních systémech. K tomu jsou velmi nápomocné sofistikované informační systémy. Některé společnosti řeší absenci správných nastavení informačních systémů používáním excelovských tabulek. Tento přístup není příliš bezpečný a odolný vůči lidským chybám.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

V kapitole cíl práce je stanoven hlavní cíl a dílčí cíle práce. Postupy a metody, které byly použity při zpracování práce jsou pak uvedeny v kapitole Metodika.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je optimalizace účetního zobrazení leasingu v české společnosti, která je součástí konsolidačního celku. Analýzou účetního zachycení leasingu podle českých právních norem a dle všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP, bude postupně zdokumentován proces leasingu ve vybrané společnosti. Na základě zpracovaného dokumentu pak bude navržena optimalizace leasingového procesu. Dále bude zkoumáno, jakým způsobem se účetní jednotka vypořádává s rozdíly ve způsobu účtování leasingu podle českých právních norem a dle všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP. Případně jaké problémy s sebou nese vedení účetnictví podle dvou účetních systémů.

V rámci kapitoly Teoretická východiska bude definován pojem leasing a zároveň bude tento způsob financování blíže vysvětlen. Teoretická východiska mají dva dílčí cíle, na jejichž základě pak bude možné zpracovat analýzu leasingového procesu v praxi. Prvním dílčím cílem je charakteristika leasingu z pohledu českých právních norem. Studium dostupné literatury bude vypracován přehled základních pravidel, která musí účetní jednotky respektovat při účtování o leasingu. Jednotlivé typy účetních operací budou názorně ukázány na ilustračních příkladech. Účetní operace budou pro přehlednost znázorněny jak z pohledu pronajímatele, tak z pohledu nájemce. Přičemž účtování z pohledu příjemce leasingu není pro tuto práci až tak podstatné.

Druhým dílčím cílem kapitoly teoretických východisek je, za pomoci dostupných zdrojů, zpracování základních pravidel účetního zachycení leasingu podle Amerických Všeobecně uznávaných účetních principů (US GAAP). Zároveň budou tato pravidla porovnána s pravidly účtování dle české legislativy a budou zdůrazněny podstatné rozdíly mezi oběma účetními systémy.

Cílem praktické části práce je aplikovat zjištěná teoretická východiska do reálného prostředí společnosti, která je součástí korporace. Dílčím cílem je zhodnotit současný leasingový proces společnosti a navrhnout případná zlepšení. Proces leasingu bude popsán po jednotlivých krocích. Účetní zápisy, jejichž zachycení je rozdílné podle českých právních norem a US GAAP, budou zanalyzovány a způsob účtování bude názorně ukázán na konkrétních účetních dokladech. Následně budou zhodnocena rizika, která z těchto rozdílů vyplývají. V případě, že budou zjištěny nesrovnalosti, bude navrženo řešení, které by tyto nesrovnalosti do budoucna eliminovalo.

2.2 Metodika práce

Volba tématu práce byla vyvolána poptávkou po dokumentu, který by shrnul proces leasingu ve vybrané společnosti. Důvodem byla také osobní potřeba ucelení a případné rozšíření znalostí v oblasti leasingu.

Způsob a pravidla účtování dle českých právních norem jsou upraveny v různých dostupných zdrojích literatury. Literatura, která by uceleně pojednávala o principech účtování dle US GAAP není v českém jazyce dostupná. Zdroje pravidel US GAAP jsou nejpřehledněji uvedeny právě na webových stránkách organizace, která pravidla systému vydává a aktualizuje. Ve vybrané společnosti chybí dokument, který by informace jednoduše shrnul a poskytl tak ucelený přehled o oblasti leasingu. Ta je pro vybranou společnost důležitou součástí obchodní strategie.

Metodika zpracování teoretických východisek

Teoretická východiska byla vypracována na základě znalostí získaných studiem dostupné literatury. Pravidla pro účtování dle českých právních norem jsou uvedena v několika zdrojích. Jednotlivé části Zákonů vztahující se k oblasti leasingu byly přehledně uspořádány

do tematických kapitol. Pro lepší znázornění způsobu účtování byly použity přehledné obrázky.

Pro hledání informací a principů účtování dle US GAAP byla využita především internetová stránka organizace, která standardy aktualizuje a vydává (Financial Accounting Standards Board). Postupy účtování o leasingu a pravidla pro rozeznání leasingových kontraktů byly čerpány z konkrétních standardů. Syntetizované informace pak byly vloženy do kapitoly teoretických východisek. Zároveň probíhala analýza jednotlivých pravidel účtování o leasingu a byly zdůrazněny rozdíly mezi oběma účetními systémy.

Metodika zpracování praktické části práce

Praktická část práce vychází z informací získaných studiem dostupné literatury pro kapitolu teoretických východisek. Pro analýzu leasingového procesu, byly použity informace získané z vlastní zkušenosti, ze zavedených zvyklostí ve společnosti a z konzultací se zaměstnanci. Důležitým zdrojem informací pro pravidla účtování leasingu jsou interní směrnice, které jsou určeny korporací.

Informace o vybrané společnosti byly čerpány převážně z Výroční zprávy, která je veřejně dostupná v Obchodním rejstříku. Dále byla použita data z tiskových zpráv a interních oznámení.

Proces leasingu, který je v současné době ve vybrané společnosti nastaven, byl analyzován krok po kroku. Studiem interně dostupných smluv s klienty vybrané společnosti byly stanoveny body, které jsou nutné pro klasifikaci typu leasingu. Krok prověřování bonity zákazníka byl konzultován se specialistou, který má tuto agendu na starosti. Zároveň byly prostudovány příslušné interní směrnice a vybrány vzory hodnocení zákazníků z používané databáze. Část, ve které jsou zkoumány ceny a kalkulace leasingových obchodů, byla konzultována se zástupci obchodního oddělení. Podklady pro kalkulace pak byly převzaty z interního systému. Data z databáze leasingových smluv byla syntetizována z jednotlivých excelovských souborů, ve kterých jsou smlouvy evidovány. Pro analýzu způsobu účtování byly vybrány referenční účetní doklady ze systému SAP. Ty byly následně podrobně zkoumány a vyhodnoceny.

Na základě takto získaných informací byly charakterizovány jednotlivé kroky leasingového procesu a byly odhaleny jeho slabiny. V závěru práce byly navrženy změny rizikových částí leasingového procesu. Tyto změny byly konzultovány s podporovatelem účetního systému společnosti a zahrnuty do souboru projektů pro rok 2016.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Existence nadnárodních korporací a jejich působení v České Republice s sebou přináší výzvy v podobě spojení dvou účetních systémů. Účetní jednoty jsou povinny vést účetnictví dle místních platných právních norem. Současně však musí vést účetnictví dle mezinárodních standardů a to podle původu nadnárodní společnosti. Tato práce je zaměřena pouze dvě konkrétní oblasti a to leasing a s ním spojený dlouhodobý hmotný majetek. Kapitola je věnována vysvětlení základních pojmů a popisu jednotlivých účetních systémů.

3.1 Vznik leasingu a jeho vývoj

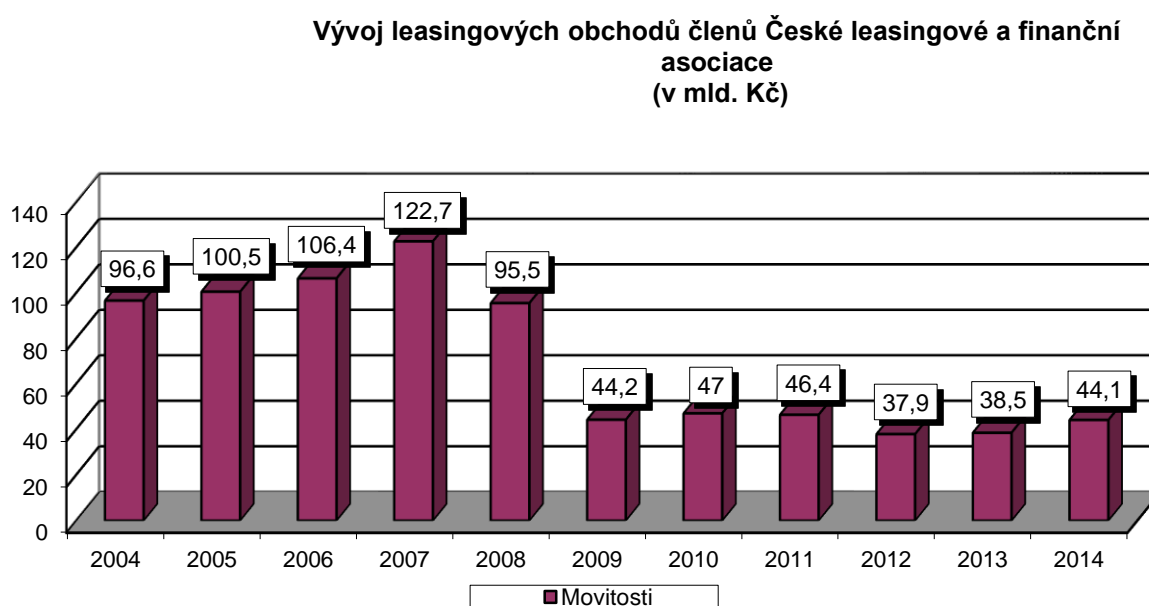
Leasing je v současné době běžně užívaným nástrojem k financování podnikatelských aktivit. Podle některých zdrojů se prvopočátky tohoto nástroje datují již do doby Sumerské říše. Podstatou této obchodní aktivity bylo poskytování věci jiným za úplatu k užívání. Z počátku se najímala půda, různé zemědělské stroje a v pozdějších dobách například lodě. Jistě by se znaky používání leasingu našly i v jiných částech světové historie, ale tyto informace nejsou pro vysvětlení problematiky leasingu nezbytné.

Do současné podoby dospěl a největšího rozmachu se dočkal leasing v období 50. let v USA. V západní Evropě se využívání leasingu rozšířilo o trochu později a to v letech šedesátých. V České Republice se leasing využívá od počátku devadesátých let s rozvojem tržní ekonomiky. V roce 1992 byla v České Republice založena Česká leasingová a finanční asociace (dále jen ČLFA), která sdružuje společnosti poskytující leasing, splátkové prodeje a spotřebitelské úvěry. Podílí se na přípravě důležitých právních předpisů, pomáhá svým členům s výkladem těchto předpisů a poskytuje informace o svých členech zájemcům o uzavření smlouvy o financování¹.

¹ Česká Leasingová a Finanční asociace [online]. [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/index.php?textID=93>

Leasingový trh v ČR dle ČLFA

Velký rozmach zaznamenala ČLFA v roce 2007, kdy celková hodnota leasingových obchodů jejích členů činila 122,7mld. Kč. V důsledku ekonomické recese došlo v roce 2009 k výraznému poklesu leasingových obchodů a to na 44,2mld. Kč. Další pokles byl zaznamenán ještě v roce 2012. V následujících letech se pak celková hodnota leasingových obchodů pomalu navyšuje. Členové ČLFA však nepokrývají 100% trhu. Skutečná hodnota leasingových obchodů tak může být vyšší. Vývoj leasingových obchodů v letech 2004 - 2014 ukazuje graf ČLFA.

Graf 1; Zdroj: Česká Leasingová a Finanční asociace [online]. [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/index.php?textID=93>

3.2 Leasing – definice, charakteristika

Pojem „leasing“ pochází z angličtiny a v překladu znamená „pronájem“. Podle Valoucha lze definovat leasing následovně:

„Leasing znamená pronájem hmotných či nehmotných věcí a práv, kdy pronajímatel poskytuje za úplatu nebo jiné peněžní plnění nájemci právo danou věc v průběhu doby

*pronájmu používat. Po dobu pronájmu zůstává majetek ve vlastnictví pronajímatele. Na nájemce přechází pouze právo věc používat.*²

Používání leasingu pomáhá naplnit podnikatelské i spotřebitelské záměry, které nevyžadují nutně převedení předmětu leasingu do vlastnictví uživatele. Jedná se o obchodní operaci, která umožňuje užívání cizí věci a případně toto užívání spojuje s dalšími službami, které pronajímatel nabízí.

Benda (2001) ve své publikaci uvádí některé výhody a nevýhody, které s sebou přináší pořízení předmětů prostřednictvím leasingu. Mezi výhody můžeme zahrnout například následující.

- Možnost účelnějšího vynaložení finančních prostředků.
- Pokud není vyžadována počáteční záloha, pak může být pomocí leasingu kryto 100% nákladů na pořízení daného předmětu.
- Přispívá k lepšímu řízení cash flow.
- Dochází k souladu mezi náklady a výnosy. Účetnictví je tak přehlednější.
- Přináší možnost pořízení drahých zařízení potřebných k podnikání, aniž by bylo nutné navyšovat kapitálovou základnu.
- Leasingová smlouva nabízí nájemci, kromě daného zařízení, také doplňkové služby. Tato služba může mít například podobu pravidelné údržby zařízení.

Při rozhodování o využití leasingu jako nástroje financování musí nájemce také zvážit některé nevýhody, které přináší.

- Pořízení zařízení je pro nájemce dražší než v případě koupě za hotové.
- Protože nájemce není vlastníkem předmětu leasingu, nemůže s ním volně manipulovat nebo ho nějak upravovat. Vždy je nutné mít souhlas pronajímatele.
- Leasingové smlouvy obsahují mnoho striktních podmínek. Nejdůležitější je její nevypověditelnost. V případě předčasného ukončení následují vždy vysoké sankce.³

² VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi: praktický průvodce*. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 116 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4081-2.

Obecně jsou rozlišovány dva základní druhy leasingu, které mimo jiné odlišuje možnost převodu pronajatého předmětu do vlastnictví nájemce.

Finanční leasing je pronájemem, u kterého po řádném skončení doby pronájmu, má nájemce možnost si předmět leasingu odkoupit do svého vlastnictví. Odkup se předpokládá, ale není povinností. V Zákoně o daních z příjmů je finanční leasing uváděn pod pojmem „finanční pronájem s následnou koupí najaté věci“. V tomto případě většinou doba pronájmu koresponduje s dobou ekonomické životnosti najaté věci. Pronajímatel prostřednictvím smlouvy obvykle přenáší na nájemce i povinnosti spojené s údržbou nebo servisními službami pronajatého majetku.⁴ Jak uvádí ČLFA na svých webových stránkách, přenáší pronajímatel rozhodující část nebo i všechna rizika a užitky spojených s vlastnictvím předmětu na nájemce.

Operativní leasing se od finančního liší tím, že po řádném skončení nájemní smlouvy je předmět leasingu vrácen pronajímateli. Strany se však mohou dohodnout na odkoupení předmětu nájmu do vlastnictví nájemce. Právo nájemce na odkup předmětu nájmu ani cena tohoto odkupu však není uvedeno v leasingové smlouvě. Pronajímatel zpravidla odpovídá za provozuschopnost předmětu nájmu, nese náklady spojené se údržbou a servisem. Nebezpečí škody na věci také nese pronajímatel. Tyto podmínky však mohou být smluvně upraveny a některé z uvedených povinností mohou být převedeny na nájemce. Využití operativního leasingu je možné zejména u předmětů, která podléhají trendům nebo rychlému technologickému vývoji. Například nájemce si může pořídit prostřednictvím operativního leasingu tiskárnu. I kdyby byla nájemní smlouva uzavřena na tři roky, je pravděpodobné, že po řádném skončení nájemní smlouvy bude již tiskárna zastaralá. Pro nájemce je tedy výhodnější vrátit pronajímateli původní tiskárnu a koupit novou znovu na operativní leasing.⁵

³ BENDA, Václav. *Leasing v praxi: právní, účetní a daňové postupy včetně příkladů*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2001, 389 s. ISBN 80-7273-042-8.

⁴ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi: praktický průvodce*. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 116 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4081-2.

⁵ BENDA, Václav. *Leasing v praxi: právní, účetní a daňové postupy včetně příkladů*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2001, 389 s. ISBN 80-7273-042-8.

3.3 Legislativní úprava účetnictví v ČR

Vedení účetnictví, jeho rozsah a požadavky na průkaznost účetnictví v České Republice upravuje Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví. Od roku 1992, kdy vešel zákon v platnost, prošel mnoha novelami. Nejvýraznější novela zákona byla provedena před vstupem České Republiky do EU. Důvodem bylo sladění zákona s právem Evropského společenství. Nicméně je nutné poznamenat, že od té doby bylo provedeno několik dalších novel. Zákon musí sledovat vývoj doby a přizpůsobit se změnám. Jenom tak může upravovat a řešit jednotlivé účetní případy, se kterými se účetní jednotky potýkají. Důležitou součástí legislativní úpravy účetnictví jsou také Prováděcí vyhlášky vydávané Ministerstvem financí ČR. Prováděcí vyhlášky rozšiřují či doplňují znění Zákona o účetnictví.

Zákon o účetnictví vymezuje zejména:

- Osoby, na které se zákon vztahuje a předmět účetnictví.
- Rozsah vedení účetnictví, účetní doklady, účetní zápisy a účetní knihy.
- Účetní závěrku.
- Způsoby oceňování.
- Inventarizaci majetku a závazků.
- Povinnosti účetních jednotek vyplývajících ze společných ustanovení, vztahující se k účetnímu záznamu, jeho průkaznosti a opravám a stanoví sankce za porušení vyjmenovaných ustanovení zákona.⁶

Podstatnou součástí účetního legislativního rámce je **Vyhláška č. 500/2002 Sb.** pro účetní jednotky, které jsou podnikateli.

Účetní jednotky se kromě Zákona o účetnictví řídí také **Českými účetními standardy pro účetní jednotky, které účtují dle vyhlášky č. 500/2002 Sb.** Jejich úkolem je zajištění souladu mezi používanými účetními metodami a zásadami, kterými se účetní jednotky řídí. České účetní standardy jsou číslovány od 01 do 23, nicméně platných je v současné době pouze 22 standardů. Standard č. 10 Zvláštní operace s pohledávkami, byl zrušen v roce 2007.

⁶ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. Praha: ASPI, 2008, 392 s. ISBN 978-80-7357-388-1.

Pro sjednocení účtových rozvrhů jednotlivých účetních jednotek byla **Opatřením čj. 281/89759/2001** stanovena účtová osnova a postupy pro účtování pro podnikatele. Účtová osnova je rozdělena do jednotlivých účtových tříd, které jsou číselně označeny od 0 do 9. Stručný výčet jednotlivých účtových tříd a povaha účtů, které obsahují je uveden v tabulce níže.

Povaha účtů, jednotlivých tříd	Třída	Název
Rozvahové účty	0	Dlouhodobý majetek
	1	Zásoby
	2	Finanční účty
	3	Zúčtovací vztahy
	4	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
Výsledkové účty	5	Náklady
	6	Výnosy
Závěrkové a podrozvahové účty	7	Závěrkové a podrozvahové účty

Tabulka 1; Seznam účtových tříd, Zdroj: vlastní zpracování
V tabulce nejsou uvedeny účtové třídy 8 a 9, které slouží k zachycení vnitropodnikového účetnictví. Na základě dané směrné účtové osnovy si každá účetní jednotka sestavuje vlastní účtový rozvrh potřebný k zachycení všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky. Podrobná účtová osnova je uvedena v Příloze č. 2 této práce.

3.4 Legislativní úprava leasingu v ČR

Vychopeň (2014) ve svém článku o finančním leasingu uvádí, že ani po provedných změnách v soukromém právu od 1.1.2014 není typově upravena smlouva o finančním leasingu. I nadále je tato smlouva klasifikována jako „bez názvu“, kterou lze uzavřít (podle § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku) tehdy pokud se jedná o smlouvu, která není zákonem jako typ smlouvy zvláštně upravena.⁷

Leasingem se v České Republice nejvíce zabývají především dva daňové zákony. Zákon o daních z příjmů č. 568/1992 Sb., který mimo jiné upravuje daňovou uznatelnost leasingových

⁷ VYCHOPEŇ, Jiří. *Finanční leasing v roce 2014 z daňového pohledu* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d47119v58495-financni-leasing-v-roce-2014-z-danoveho-pohledu/>

plátek. Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, který upravuje sazby DPH a způsob výpočtu této daně.

Zákon č. 568/1992 Sb. o daních z příjmů

Leasingové financování má v Zákonu o daních z příjmů dané jasné podmínky. Výdaje vynaložené na splátky nájemného si může daňový subjekt uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Má to však i svá rizika. V případě, že se v průběhu trvání smlouvy změní její podmínky nebo bude předčasně ukončena, je zde možnost reklasifikace daňové uznatelnosti splátek. Splátky nájemného se takto mohou stát daňově neuznatelnými a je zde i možnost sankcí.

Poslední novela Zákona o daních z příjmů platná k 1.1.2015 přináší změny v podobě nové definice finančního leasingu a to v podobě ztotožnění s ekonomickou náplní tohoto pojmu.

V §21d níže je definice finančního leasingu, tak jak je uvedena v Zákoně:

(1) Finančním leasingem se pro účely daní z příjmů rozumí přenechání věci s výjimkou věci, která je nehmotným majetkem, vlastníkem k užití uživateli za úplatu, pokud

a) je při vzniku smlouvy

1. ujednáno, že po uplynutí sjednané doby převede vlastník užívané věci vlastnické právo k ní za kupní cenu nebo bezúplatně na uživatele věci, nebo

2. ujednáno právo uživatele na převod podle bodu 1,

b) ke dni převodu vlastnického práva není kupní cena vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět finančního leasingu měl při rovnoměrném odpisování bez zvýšení odpisu v prvním roce odpisování, s výjimkou případu, že by užívaná věc byla při tomto odpisování již odepsána ve výši 100 % vstupní ceny,

c) je při vzniku smlouvy ujednáno, že po dobu trvání finančního leasingu budou na uživatele převedeny

1. užívací práva k předmětu leasingu,

2. povinnosti spojené s péčí o předmět leasingu a

3. rizika spojená s užíváním předmětu leasingu a

d) je splněna minimální doba finančního leasingu; doba finančního leasingu se počítá ode dne, kdy byl předmět finančního leasingu uživateli přenechán ve stavu způsobilém obvyklému užívání.

§21d (2) Minimální dobou finančního leasingu je minimální doba odpisování hmotného majetku uvedená v § 30 odst. 1 nebo doba odpisování podle § 30a nebo 30b v okamžiku uzavření smlouvy. U hmotného majetku zařazeného v odpisové skupině 2 až 6 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu se tato doba zkracuje o 6 měsíců.⁸

V zákonu není používán pojem operativní pronájem. Pro účely daní z příjmů je operativní pronájem považován za nájem. Jak je vidět v paragrafech níže, je možné za určitých podmínek změnit klasifikaci z finančního leasingu na nájem.

(3) Finanční leasing se pro účely daní z příjmů považuje od okamžiku uzavření smlouvy o finančním leasingu za nájem, pokud

a) je finanční leasing předčasně ukončen,

b) po uplynutí sjednané doby nedojde k převodu vlastnického práva na uživatele.

(4) Přenechá-li uživatel užívající předmět finančního leasingu tento předmět k užívání jiné osobě za úplatu na základě smlouvy, považuje se tato smlouva pro účely daní z příjmů za smlouvu o nájmu.⁹

Z hlediska posouzení daňové uznatelnosti leasingových splátek je nutné vycházet z § 24 a § 25 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Z těchto paragrafů je nutné zjistit co lze a co nelze uznat do nákladů.

Podle Valoucha je, v případě posouzení daňové uznatelnosti splátek, nutné mít na paměti především zásadu časového rozlišení nájemného. To znamená, že jako daňový náklad může

⁸ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

⁹ Viz. Předchozí citace.

být vykázána pouze ta část nájemného, která se týká příslušného zdaňovacího období. Tato zásada je uvedena jako jedna z prvních podmínek, jak se vyhnout daňovým problémům.¹⁰

Kritickým okamžikem je ukončení leasingové smlouvy a následné převedení předmětu nájmu do vlastnictví nájemce. V paragrafu 24, odstavci 4 a 5 Zákona o daních z příjmů jsou upraveny podmínky prodeje předmětu leasingové smlouvy a především výše jeho ceny. Znění zmíněných odstavců je následující.

§24 (4) Výdajem podle odstavce 1 je také úplata u finančního leasingu hmotného majetku, který lze podle tohoto zákona odpisovat, pokud po jeho ukončení je tento hmotný majetek zahrnut do obchodního majetku.

§24 (5) Prodává-li se majetek, který byl předmětem nájmu nebo finančního leasingu a který nesplňuje podmínku podle odstavce 4 a podmínky finančního leasingu, po jejich ukončení nájemci nebo uživateli, uznává se nájemné nebo úplata do výdajů (nákladů) pouze za podmínky, že kupní cena

a) hmotného majetku, který lze odpisovat podle tohoto zákona, nebude nižší než zůstatková cena vypočtená rovnoměrným způsobem podle § 31 odst. 1 písm. a) ze vstupní ceny evidované u vlastníka nebo pronajímatele za dobu, po kterou mohl být tento majetek odpisován; přitom při výpočtu zůstatkové ceny osobního automobilu se vždy vychází ze vstupní ceny včetně daně z přidané hodnoty. Je-li vlastníkem nebo pronajímatelem poplatník, který u pronajímaného hmotného majetku pokračoval v odpisování podle § 30 odst. 10, stanoví se zůstatková cena, jako by ke změně v osobě vlastníka nebo pronajímatele nedošlo.¹¹

Z citace zákona byly z článku (5) záměrně vypuštěny body b), c) a d), ve kterých je upravena problematika prodeje pozemků, hmotného majetku vyloučeného z odpisování a hmotný majetek využívaný k výrobě elektřiny ze slunečního záření. Body jsou pro účely této práce nevýznamné.

Ze zmíněné části Zákona o daních z příjmů tedy vyplývá, že cena, za kterou se předmět leasingu prodává do vlastnictví nájemce, nesmí být nižší než zůstatková cena předmětu k datu ukončení leasingové smlouvy. Zůstatková cena se vypočte rovnoměrným odpisováním dle

¹⁰ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi: praktický průvodce*. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 116 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4081-2.

¹¹ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015*. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

§31, (1) Zákona o daních z příjmů ze vstupní ceny předmětu leasingu. Pokud dojde k porušení tohoto pravidla, stávají se leasingové splátky zpětně daňově neuznatelnými. S touto situací jsou pak spojeny příslušné sankce uložené správcem daně.

Při operativním leasingu podle se podle definice nepředpokládá převod předmětu leasingu na nájemce. Nicméně i tato situace může nastat. Výše ceny pak musí splňovat zmiňované podmínky dané Zákonem o daních z příjmů, které jsou platné pro oba typy leasingu.

Leasingová smlouva může také být ukončena předčasně a to následujícími dvěma možnými způsoby.

- 1) Předčasné ukončení leasingové smlouvy a následný odkup předmětu leasingu do vlastnictví nájemce. Odkupní cena předmětu nájmu opět musí splňovat podmínky uvedené v Zákonu o daních z příjmů.
- 2) Předčasné ukončení leasingové smlouvy a vrácení stroje pronajímateli.

I tyto způsoby jsou upraveny Zákonem o daních z příjmů a to konkrétně §24 (6), jehož text zní následovně:

§24 (6) Je-li předčasně ukončen finanční leasing, je výdajem k dosažení, zajištění a udržení příjmů pouze poměrná část úplaty, která je výdajem (nákladem) podle odstavce 4, připadající ze sjednané doby finančního leasingu na skutečnou dobu finančního leasingu nebo skutečně zaplacená úplata, je-li nižší než poměrná část úplaty, která je výdajem (nákladem) podle odstavce 4, připadající na skutečnou dobu finančního leasingu.¹²

Z předchozího vyplývá, že při předčasném ukončení leasingu se skutečná doba trvání leasingu považuje za nájem. Leasingové splátky, které byly hrazené na základě leasingové smlouvy v období trvání této smlouvy, jsou daňově uznatelné pouze v poměrné výši, která připadá na skutečnou dobu trvání. Skutečně zaplacené leasingové splátky, pokud jsou vyšší než vypočtená poměrná část, se stávají daňově neuznatelným výdajem (nákladem). Případné předčasné ukončení leasingové smlouvy by vždy mělo být opraveno ve smlouvě.¹³

¹² MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

¹³ BENDA, Václav. Leasing v praxi: právní, účetní a daňové postupy včetně příkladů. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2001, 389 s. ISBN 80-7273-042-8.

Zvláštním případem předčasného ukončení je postoupení leasingové smlouvy jinému nájemci. Postoupení může proběhnout za úplatu i bezúplatně. Z právního pohledu to znamená, že leasingová smlouva stále trvá, ale změní se osoba uživatele (nájemce). Veškerá práva užívat předmět nájmu a stejně tak právo odkupu předmětu do vlastnictví nájemce po skončení doby trvání leasingové smlouvy, se přenáší na nového nájemce. Tato situace je upravena § 24 odst. 2 písm. h) a odst. 6 Zákona o daních z příjmu. Důležité je si uvědomit, že za daňově uznatelný náklad lze považovat pouze tu část úplaty finančního leasingu, která se vztahuje ke zbývajícím době trvání leasingové smlouvy. Pokud tedy původní nájemce postoupí leasingovou smlouvu novému nájemci za úplatu vyšší než je úplata zbývajícím do konce leasingu, pak rozdíl těchto částek nelze považovat za daňově uznatelný náklad.¹⁴

Zákon o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb. (dále jen Zákon o DPH)

Pojem finanční leasing není v Zákoně o DPH výslovně používán, ale daná problematika je v něm řešena následovně.

Podle nového znění zákona o DPH, které je platné od 1.1.2014 se dle paragrafu 13 odst. 3 písm. d) považuje za dodání zboží i přenechání zboží vlastníkem k užití na základě smlouvy, pokud je ujednáno, že vlastník užívaného zboží převede vlastnické právo k němu na uživatele. Vlastníkovi (pronajímateli) tak vzniká povinnost přiznat a zaplatit daň ve zdaňovacím období, ve kterém přenechá zboží k užití na základě leasingové smlouvy uživateli (dochází k uskutečnění zdanitelného plnění formou dodání zboží), přičemž zpravidla ve stejném zdaňovacím období vzniká uživateli za stanovených podmínek nárok na odpočet daně.¹⁵

Ze shrnutí výše uvedených ustanovení Zákona o DPH vyplývá, že určení zdanitelného plnění vždy záleží na typu leasingové smlouvy.

- 1) Pokud je ve smlouvě přímo zakotveno, že nájemce je oprávněn k odkupu předmětu leasingu, pak se toto považuje za poskytované plnění za dodané služby a zdanitelným plněním jsou pak jednotlivé leasingové splátky.

¹⁴ VYCHOPEŇ, Jiří. *Finanční leasing v roce 2014 z daňového pohledu* [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d47119v58495-financni-leasing-v-roce-2014-z-danoveho-pohledu/>

¹⁵ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015*. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

- 2) Pokud je ve smlouvě uvedena povinnost odkupu předmětu leasingu do vlastnictví nájemce, jedná se o poskytnuté plnění za dodání zboží. Nájemce si pak může uplatnit DPH v plné výši ke dni vzniku práva užívat danou věc. V praxi den vzniku práva užívat předmět nájmu je ve většině případů uveden na předávacím nebo instalačním protokolu. Leasingová smlouva bývá podepsána dříve než je předmět dodán.¹⁶

3.5 Účtování leasingu dle platných účetních pravidel

Účtování obou typů leasingů je v podstatě podobné. Splátka je nákladem na služby z pohledu nájemce a z pohledu pronajímatele jde o tržby za služby. Podstatnou zásadou, kterou musí dodržet jak nájemce, tak pronajímatel je zásada časového rozlišení. Poměrná část splátky, která připadá na aktuální účetní období musí být zaúčtována do nákladů / výnosů a zbylá část se zaúčtuje na účty časového rozlišení. Pro názornost je účtování zobrazeno níže v tabulce č. 2 Účtování z pohledu pronajímatele a v tabulce č. 3 Účtování z pohledu nájemce.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Splátka nájemného včetně DPH	100	311 (Odběratelé)	602 (Tržby z prodeje služeb)
	21	311 (Odběratelé)	343 (Daň z přidané hodnoty)
Úhrada splátky na bankovní účet	121	221 (Bankovní účty)	311 (Odběratelé)

Tabulka 2; Účtování leasingové splátky z pohledu pronajímatele, zdroj: vlastní zpracování

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Splátka nájemného včetně DPH	100	518 (Ostatní služby)	321 (Dodavatelé)
	21	343 (Daň z přidané hodnoty)	321 (Dodavatelé)
Úhrada splátky z bankovního účtu	121	321 (Dodavatelé)	221 (Bankovní účty)

Tabulka 3; Účtování leasingové splátky z pohledu nájemce, zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedený příklad účtování ukazuje situaci, kdy nájemce hradí splátku, která účetně spadá do aktuálního účetního období. Znamená to, že se celá její výše (bez DPH) zahrne do nákladů za služby. V běžné praxi však existují případy, kdy je nájemné placeno předem na určité období, například čtvrtletně. Pak je nutné splátky časově rozlišit a to na straně nájemce i na straně pronajímatele.

¹⁶ KANDLEROVÁ, . Typy leasingu a způsoby jeho účtování [online]. [cit. 2015-06-13]. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/typy-leasingu-a-zpusoby-jeho-uctovani/>

V případě splátky hrazené předem se použijí účty časového rozlišení 381 (Náklady příštích období) a 384 (Výnosy příštích období). Přehled účtování případu obsahuje Tabulka č. 4 a č. 5.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Splátka nájemného včetně DPH	300	311 (Odběratelé)	384 (Výnosy příštích období)
	63	311 (Odběratelé)	343 (Daň z přidané hodnoty)
Úhrada splátky na bankovní účet	363	221 (Bankovní účty)	311 (Odběratelé)
Část nájemného spadající do výnosů aktuálního účetního obd.	100	384 (Výnosy příštích období)	602 (Tržby z prodeje služeb)

Tabulka 4; Účtování splátky placené předem z pohledu pronajímatele, Zdroj: vlastní zpracování

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Splátka nájemného včetně DPH	300	381 (Náklady příštích období)	321 (Dodavatelé)
	63	343 (Daň z přidané hodnoty)	321 (Dodavatelé)
Úhrada splátky z bankovního účtu	363	321 (Dodavatelé)	221 (Bankovní účty)
Část nájemného spadající do nákladů aktuálního účetního obd.	100	518 (Ostatní služby)	381 (Náklady příštích období)

Tabulka 5; Účtování splátky placené předem z pohledu nájemce, Zdroj: vlastní zpracování

Druhý případ, se kterým je možné se setkat je splátka nájemného zpětně za delší časové období. Jako příklad může být použito nájemné placené čtvrtletně zpětně. Pro účely časového rozlišení použije nájemce účet 383 (Výdaje příštích období) a pronajímatel účet 385 (Příjmy příštích období). Jak bude vypadat účetní zápis je uvedeno níže v Tabulce č. 6 a 7.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Část nájemného spadající do výnosů aktuálního účetního obd.	100	385 (Příjmy příštích období)	602 (Tržby z prodeje služeb)
Splátka nájemného včetně DPH	300	311 (Odběratelé)	385 (Příjmy příštích období)
	63	311 (Odběratelé)	343 (Daň z přidané hodnoty)
Úhrada splátky na bankovní účet	363	221 (Bankovní účty)	311 (Odběratelé)

Tabulka 6; Účtování splátky placené zpětně z pohledu pronajímatele, Zdroj: vlastní zpracování

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Část nájemného spadající do nákladů aktuálního účetního obd.	100	518 (Ostatní služby)	383 (Výdaje příštích období)
Splátka nájemného včetně DPH	300	383 (Výdaje příštích období)	321 (Dodavatelé)
	63	343 (Daň z přidané hodnoty)	321 (Dodavatelé)
Úhrada splátky z bankovního účtu	363	321 (Dodavatelé)	221 (Bankovní účty)

Tabulka 7; Účtování splátky placené zpětně z pohledu nájemce, Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného je patrné, že zásada časového rozlišení je podstatnou součástí účtování leasingových operací bez ohledu na to, zda se jedná o operativní či finanční leasing. Jako daňový doklad pro účtování splátek nájemného se používají faktury nebo splátkové kalendáře. Splátkové kalendáře musí obsahovat předepsané náležitosti daňového dokladu.

Častou součástí leasingových smluv je akontace. Jedná se o částku, kterou nájemce zaplatí pronajímateli předem. Pronajímatel si tak částečně může snížit riziko, které mu vzniká podpisem leasingové smlouvy. Část hodnoty pronajímaného předmětu je uhrazena předem a zbytek ve splátkách. Pokud je ve leasingové smlouvě uveden pojem akontace, může být vykládán následovně:

- První zvýšená splátka nájemného
- Záloha na splátky nájemného
- Záloha na kupní cenu najaté věci

Nejčastěji používaným výkladem je právě „První zvýšená splátka nájemného“, proto bude její účtování popsáno níže. Splátka musí být časově rozlišena na dobu trvání nájemní smlouvy. K tomu jsou použity účty 381 (Náklady příštích období) a 384 (Výnosy příštích období). Daňově uznatelným nákladem je poměrná část celkového nájemného, která připadá na dané zdaňovací období.¹⁷

V následující tabulce je uveden příklad účtování První zvýšené splátky nájemného z pohledu pronajímatele. První zvýšená splátka je časově rozlišena na účtu Výnosy příštích období. Do výnosů je pak postupně rozpouštěna poměrná část připadající na dané účetní období.

¹⁷ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi: praktický průvodce*. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 116 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4081-2.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Zvýšená splátka nájemného včetně DPH	900	311 (Odběratelé)	384 (Výnosy příštích období)
	189	311 (Odběratelé)	343 (Daň z přidané hodnoty)
Řádná splátka nájemného včetně DPH	300	311 (Odběratelé)	602 (Tržby z prodeje služeb)
	63	311 (Odběratelé)	343 (Daň z přidané hodnoty)
Úhrada zvýšené splátky nájemného	363	221 (Bankovní účty)	311 (Odběratelé)
Úhrada řádné splátky nájemného	1089	221 (Bankovní účty)	311 (Odběratelé)
Zúčtování poměrné části zvýšené splátky do výnosů	25	384 (Výnosy příštích období)	602 (Tržby z prodeje služeb)

Tabulka 8; Účtování První zvýšené splátky nájemného z pohledu pronajímatele, Zdroj: vlastní zpracování

Účtování První zvýšené splátky z pohledu nájemce je uvedeno níže v tabulce. Zvýšená splátka je časově rozlišena pomocí účtu Náklady příštích období. Do nákladu se pak postupně rozpouští poměrná část První zvýšené splátky, která spadá na dané účetní období.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Zvýšená splátka nájemného včetně DPH	900	381 (Náklady příštích období)	321 (Dodavatelé)
	189	343 (Daň z přidané hodnoty)	321 (Dodavatelé)
Řádná splátka nájemného včetně DPH	300	518 (Ostatní služby)	321 (Dodavatelé)
	63	343 (Daň z přidané hodnoty)	321 (Dodavatelé)
Úhrada zvýšené splátky nájemného	363	321 (Dodavatelé)	221 (Bankovní účty)
Úhrada řádné splátky nájemného	1089	321 (Dodavatelé)	221 (Bankovní účty)
Zúčtování poměrné části zvýšené splátky do výnosů	25	518 (Ostatní služby)	381 (Náklady příštích období)

Tabulka 9; Účtování První zvýšené splátky nájemného z pohledu nájemce, Zdroj: vlastní zpracování.

Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek je předmětem téměř většiny leasingových smluv. V praxi jsou to především předměty, které jsou velice nákladné na pořízení za hotové. Například vybavení výrobních hal, tiskařské stroje, auta. Kromě vysoké pořizovací ceny, bývají tyto předměty náročné na údržbu a servis a to nejen finančně, ale také technicky. V případě operativního leasingu je pronajímatel vlastníkem předmětu nájmu a zároveň poskytuje nájemci servis a údržbu daného předmětu. Předmět nájmu je proto zanesen v majetku pronajímatele. Ten jej také řádně odepisuje jak účetně, tak daňově.

Oceňování majetku

Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek se oceňuje podle § 25 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 47, 61 a 61a Vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví.

V § 25 Zákona o účetnictví je uvedeno:

„Z jednotlivých složek majetku a závazků se oceňují

- a) hmotný majetek kromě zásob, s výjimkou hmotného majetku vytvořeného vlastní činností pořizovacími cenami,
- b) hmotný majetek kromě zásob vytvořený vlastní činností vlastními náklady,
- :
- l) majetek v případech bezúplatného nabytí, anebo majetek v případech, kdy vlastní náklady na jeho vytvoření vlastní činností nelze zjistit, reprodukční pořizovací cenou.

...atd¹⁸

Pořizovací cena je cena, za kterou byl majetek pořízen a to včetně nákladů s jeho pořízením související. Vlastními náklady se dle Zákona o účetnictví rozumí přímé náklady vynaložené na výrobu a nepřímé náklady, které se vztahují k výrobě. Reprodukční pořizovací cenou je myšlena cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.

Oceňování hmotného majetku je také řešeno z pohledu Zákona o daních z příjmů. Pro výpočet daňových odpisů je nutné určit vstupní cenu hmotného majetku. Vstupní cenou se dle § 29 rozumí:

- a) pořizovací cena...
- b) vlastní náklady...
- c) hodnota nesplacené pohledávky zajištěné převodem práva, a to u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele
- d) reprodukční pořizovací cena v ostatních případech určená podle zvláštního právního předpisu;
- e) při nabytí majetku bezúplatně cena určená podle zvláštního právního předpisu o oceňování majetku ke dni nabytí

¹⁸ Účetnictví podnikatelů: zákon, prováděcí vyhláška, standardy ; Audit : redakční uzávěrka k 12.1.2015.. Ostrava: Sagit, [2015]-, 1063sv. ÚZ. 1x ročně,

f) hodnota technického zhodnocení podle § 33 odst. 1 dokončeného počínaje 1. lednem 2001 na hmotném majetku....

g) přepočtená zahraniční cena¹⁹

Vstupní cena majetku je shodná s cenou, za kterou je majetek zařazen do účetnictví.

Účtování o pořízení Dlouhodobého hmotného majetku

Postup účtování je uveden v Českém účetním standardu č. 013 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. Pořízení dlouhodobého majetku se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný pokud při pořízení majetku nevznikají náklady související s jeho pořízením, se souvztažným zápisem ve prospěch příslušných účtů účtových skupin například:

c) 32 - Závazky (krátkodobé)²⁰

V tabulce níže je uvedený příklad účtování pořízení dlouhodobého majetku. Jedná se o případ, kdy při pořízení nevznikají žádné další náklady např. doprava, instalace, atd.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Faktura od dodavatele, pořízení majetku	150	022 (Samostatné movité věci	321 (Dodavatelé)

Tabulka 10, Pořízení DHM, Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud při pořízení Dlouhodobého majetku vznikají další vedlejší náklady, pak do účtování ještě vstupuje tzv. kalkulační účet 042 – Pořízení DHM.

Odepisování Dlouhodobého hmotného majetku

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je předmětem účetních a daňových odpisů.

Účetní odpisy vyjadřují reálné opotřebení majetku v průběhu času.

Valder (2008) uvádí, že Dlouhodobý hmotný majetek se odepisuje podle § 28 zákona o účetnictví, § 56 prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví a ČÚS 013 – Dlouhodobý

¹⁹ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

²⁰ Účetnictví podnikatelů: zákon, prováděcí vyhláška, standardy ; Audit : redakční uzávěrka k .. Ostrava: Sagit, [2015]-, 1063sv. ÚZ. 1x ročně,.

nehmotný a hmotný majetek. Účetní odpisy se účtují podle sestaveného odpisového plánu účetní jednotky do nákladů na vrub účtu 551 (Odpisy Dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku), a to nepřímo, pomocí účtů opravěk k příslušným složkám DHM v rámci účtových skupin. **08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku.**²¹ Účtová skupina 07 – oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku není pro účely této práce podstatná.

Výše uvedené se týkalo účtování o dlouhodobém hmotném majetku z pohledu pronajímatele. Nájemce nemá najatý předmět (DHM) ve svém vlastnictví, ale i přesto jej zachycuje v účetním systému. Konkrétně na podrozvahovém účtu 762 (Najatý majetek). V ČÚS č. 001 Účty a zásady účtování na účtech je podrozvahových účtech uvedeno toto: Na podrozvahových účtech v účtových skupinách 75 až 79 se sledují důležité skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejich ekonomických zdrojů, které lze využít. Jedná se především o využívání cizího majetku, ke kterému účetní jednotka nemá vlastnické právo...atd.²²

Daňové odpisy jsou praveny zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Nejsou uplatňovány do účetních nákladů, ale jsou zohledňovány při určování základu daně z příjmů. Zákon upravuje způsob výpočtu a zároveň uplatnění daňových odpisů. V § 26 je uvedeno, co je z pohledu Zákona o dani z příjmů považováno za hmotný majetek:

„a) samostatné hmotné movité věci, popřípadě soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok,

b) budovy, domy a jednotky,

c) stavby, s výjimkou

- provozních důlních děl,
- drobných staveb na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, sloužících k zajišťování provozu lesních školek nebo k provozování myslivosti, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 30 m² a výšku 5 m,
- oplocení sloužícího k zajišťování lesní výroby a myslivosti, které je drobnou stavbou,

d) pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky vymezené v odstavci 9,

²¹ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. Praha: ASPI, 2008, 392 s. ISBN 978-80-7357-388-1.

²² Účetnictví podnikatelů: zákon, prováděcí vyhláška, standardy ; Audit : redakční uzávěrka k .. Ostrava: Sagit, [2015]-, 1063sv. ÚZ. 1x ročně,.

e) dospělá zvířata a jejich skupiny²⁰), jejichž vstupní cena (§ 29) je vyšší než 40 000 Kč²³

V Zákoně o daních z příjmů je dále uveden způsob určení vstupní ceny. Toto téma je zmíněno výše v kapitole Oceňování dlouhodobého hmotného majetku. Dle §28 je hmotný majetek odpisován odpisovatelem, přičemž je zde vyjmenováno, kdo je odpisovatelem:

- a) poplatník, který má k hmotnému majetku vlastnické právo,
- b) organizační složka státu příslušná hospodařit s majetkem státu,
- c) státní příspěvková organizace, státní podnik nebo jiná státní organizace příslušná hospodařit s majetkem státu,
- d) podílový fond, jehož součástí je hmotný majetek,
- e) svěřenský fond, jehož součástí je hmotný majetek,
- f) nástupnická obchodní korporace zanikající nebo rozdělované obchodní korporace při přeměně;²⁴ ...atd.

Přičemž hmotný majetek je oprávněn odepisovat pouze jeden poplatník.

K tomu, aby mohl být majetek řádně odepisován dle Zákonu o daních z příjmů, je třeba ho nejprve správně zařadit do odpisové skupiny. V příloze č. 1 Zákon a č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů jsou vyjmenovány jednotlivé typy hmotného majetku a jeho zařazení do příslušné skupiny. V tabulce níže je výčet jednotlivých majetkových skupin, příslušné doby odpisování a příklady hmotného majetku převzaté ze zmíněné přílohy č. 1.

Odpisová skupina	Doba odpisování	Příklad hmotného majetku
1	3 roky	Kancelářské stroje, počítače, palstové kancelářské potřeby,...
2	5 let	Elektrické spotřebiče převážně pro domácnost, nábytek, hudební nástroje,...
3	10 let	Skleníky (fóliovníky) pro pěstování rostlin, montované stavby z betonu, sošky a jiné ozdobné předměty,...
4	20 let	Budovy, síla, průmyslové komíny,...
5	30 let	Dálnice a silnice, studny, fontány,...
6	50 let	Budovy hotelů, administrativní budovy, muzea a knihovny,...

Tabulka 11; Odpisové skupiny dle Zákonu o daních z příjmů; Zdroj: vlastní zpracování

Zákon o daních z příjmu rozlišuje dvě základní metody daňového odpisování majetku.

²³ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

²⁴ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

1) Rovnoměrné odpisování

Při použití této metody budou všechny roční odpisy stejné, s výjimkou prvního roku. V prvním roce bude mít odpis hodnotu zhruba o polovinu nižší. Rovnoměrné daňové odpisy se počítají následovně:

1.rok = vstupní cena X roční odpisová sazba pro první rok / 100

2.rok a další = vstupní cena X roční odpisová sazba pro další roky / 100

Roční odpisové sazby pro jednotlivé odpisové skupiny jsou uvedeny v §31 Zákona o daních z příjmů (viz tabulka níže).

odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Tabulka 12; Roční odpisová sazba pro rovnoměrné odpisování; Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Za určitých podmínek je možné první odpis zvýšit o 20%, 15% nebo 10% vstupní ceny. Pro tyto varianty jsou také v §31 Zákona o daních z příjmů dané roční odpisové sazby a to včetně podmínek, za nichž lze odpis zvýšit.²⁵

2) Zrychlené odpisování

V prvním roce odepisování se odpis vypočte ze vstupní ceny. Odpisy v následujících letech jsou pak počítány ze zůstatkové ceny hmotného majetku z předchozího roku. Výpočet zrychlených daňových odpisů je naznačen níže:

1.rok = vstupní cena / koeficient odepisování v prvním roce

2.rok = 2 X zůstatková cena / (koeficient odepisování v dalších letech – počet let, po které byl již majetek odepisován)

²⁵ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

Koeficienty přiřazené k příslušným odpisovým třídám jsou uvedeny v §32 Zákona o daních z příjmů (viz tabulka níže).

odpisová skupina	koeficient pro zrychlené odpisování		
	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Tabulka 13; Koeficienty pro zrychlené odepisování, Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Stejně jako u rovnoměrného odpisování i v případě zrychleného odpisování je možné za určitých podmínek zvýšit odpis v prvním roce o 10%, 15% nebo 20% vstupní ceny. Podmínky pro zvýšení odpisu v prvním roce jsou opět uvedeny v § 32 Zákona o daních z příjmů.

3.1.4 Všeobecně uznávané účetní principy US GAAP

Hinke (2013) uvádí, že všeobecně uznávané účetní standardy US GAAP jsou nejpropracovanějším systémem účetních zásad a principů založených na zvykovém právu.²⁶

Podle Mládka (2005) je US GAAP světovým účetním systémem, protože je akceptován na burze USA a ta je považována za „zlatý standard světa“. Je možné namítat, že IAS/IFRS je také celosvětově uznávaným účetním systémem, ale podle Mládka (2005) tento účetní systém zdaleka není akceptovatelný všude jako US GAAP.²⁷ Toto radikální tvrzení bylo publikováno před deseti lety, od té doby došlo k mnoha změnám, které postavily oba účetní systémy na stejnou úroveň.

Shamrock (2013) píše o postupném sjednocování účetních systému US GAAP a IFRS. Důvodem jsou rozdílné informace, které tyto systémy mohou poskytovat. Trh nemá rád nejistotu a nejistota vzniká z neporovnatelnosti. V budoucnu se tak může stát, že investoři, akcionáři a jiné zainteresované osoby, budou trvat na poskytování účetních informací podle standardů IFRS.²⁸

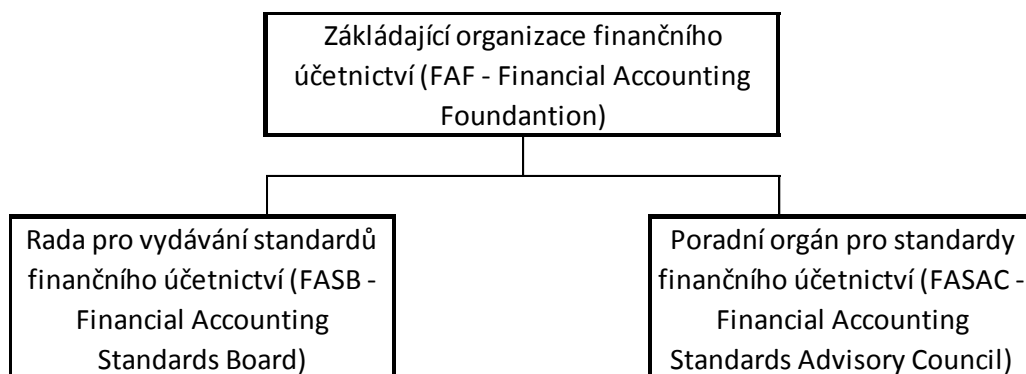
Historie a základní charakteristika US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles)

Vznik US GAAP je spojen s pádem americké burzy v roce 1929. Jedním z důvodů pádu burzy byla nedostatečná vypovídací schopnost účetních informací. Bylo tedy nutné vytvořit zásady a metody vystavování účetních výkazů. A to především pro společnosti, které byly kótované na burze. O tomto postupu rozhodla burzovní instituce (SEC- Security and Exchange Commission) a úkolem pověřila tři orgány. Na schématu níže je uvedena struktura orgánů, které zabezpečují proces tvorby US GAAP.

²⁶ HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

²⁷ MLÁDEK, Robert. Světové účetnictví: IFRS, US GAAP. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2005, 415 s. Praktické ekonomické příručky. ISBN 80-7201-519-2.

²⁸ SHAMROCK, Steven E. IFRS and US GAAP: a comprehensive comparison. Hoboken, N.J.: Wiley, 2012, x, 213 p.

Obrázek 1; Struktura orgánů zabezpečujících proces tvorby US GAAP, Zdroj: HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykázání finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

FAF – Financial Accounting Foundantion – je nadřazeným orgánem pro FASB a FASAC. Jejím hlavním úkolem je uvádět standardy vytvořené FASB v platnost a dále pak vzdělávat uživatele finančního účetnictví (účetní, investoři a další veřejnost). V neposlední řadě zajišťuje potřebné zdroje financování. FAF je složena ze 16 členů v jejichž čele stojí prezident. Společnost má pravomoc jmenovat členy FASB a FASAC. Členové Zakládající organizace se nesmějí podílet na tvorbě účetních standardů ani nijak nesmějí zasahovat do procesu.

FASB – Financial Accounting Standards Board – organizace je složena ze 7 členů z různých odvětví. Tři jsou z účetní profese (většinou jsou to auditoři), dva členové z průmyslového odvětví (mohou to být finanční ředitelé velkých společností), jeden člen je z vlády a jeden je ze školství (univerzitní profesor). Různorodost členů přináší lepší možnosti pro tvorbu účetních standardů, protože každý člen přináší jiný pohled na zkoumaný problém. Není náhodou, že nejvíce míst v radě zaujímají auditoři. Ti mají o účetnictví většinou nejširší znalosti a to jak teoretické tak praktické.

FASAC – Financial Accounting Standards Advisory Council – členové rady plní poradní funkci členům organizace FASB. Radí jim jak v otázkách tvorby standardů, tak i v pořadí plněných projektů. Rada má pohyblivé množství členů, přičemž minimum je 20.²⁹

²⁹ HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykázání finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

Komise pro cenné papíry vyžaduje od všech společností, jejichž akcie jsou kótované na burze, dodržování zásad účetních standardů US GAAP. Velké podniky poskytují informace vedené dle pravidel US GAAP nebo alespoň soupis rozdílů mezi výstupy z účetnictví dle národních pravidel a US GAAP.

Společnosti, vlády i další organizace používají US GAAP, aby poskytli jasné a pravdivé informace o tom, jak nakládají s cizími zdroji. Tyto informace následně slouží k dalším rozhodnutím: Jak investovat kapitál? Kde si půjčit peníze? Kam darovat peníze? V případě vládních organizací je veřejnost informovaná o tom, zdali jsou peníze daňových poplatníků rozumně používány. Informace poskytované účetním výkazem musí být jasné, stručné, porovnatelné, spolehlivé a relevantní.³⁰

Systém US GAAP umožňuje podnikům vést účetnictví takovým způsobem, jaký jim nejvíce vyhovuje. Výstupy z účetnictví pak musí splňovat požadavky dané uznávanými standardy.

US GAAP vychází ze čtyř základních článků:

- 1) Standardy finančního účetnictví (SFAS – Statements of Financials Accounting Standards). Jedná o tzv. vyhlášky, kterých je v současné době vydáno více než 140. Standardy obsahují obecné účetní aspekty, ale také řeší konkrétní problematiku. Standardy schvaluje organizace FASB a to v počtu 2/3 všech členů.
- 2) Interpretace FASB (FIN – FASB interpretations). Interpretace podrobně vysvětlují konkrétní standardy FASB. Předběžné interpretace jsou publikovány a odborná veřejnost má určitou lhůtu na vyjádření se. Interpretace je následně schválena je zařazena mezi standardy.
- 3) Technické bulletiny FASB (FTB – Technical Bulletins). Technické zprávy, jsou podobné interpretacím. Také mohou být připomínkovány odbornou veřejností. Rozdíl je v tom, že k jejich zveřejnění není třeba schválení členů rady FASB. Bulletiny poskytují podpůrné informace a bližší vysvětlení jednotlivých účetních problémů.

³⁰ Accounting standards. *Financial accounting foundation* [online]. [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: <http://www.accountingfoundation.org/jsp/Foundation/Page/FAFSectionPage&cid=1351027541272>

- 4) Koncepční stanoviska FASB (SFAC – Statements of Financial Accounting Concepts). Podléhají přísnému schvalovacímu procesu a to z toho důvodu, že poskytují základ pro vysvětlení jednotlivých standardů. Dále pak napomáhají v řešení sporných účetních aspektů. Koncepční stanoviska tvoří určitou „vizi“ při tvorbě nových účetních standardů.³¹

K tomu aby se účetní jednotka mohla správně rozhodnout a k zanesení transakce do účetního systému zvolila správný zdroj US GAAP slouží tzv. Hierarchie užití zdrojů. Ta je zakotvena ve standardu č. 162 (Statement of Financial Accounting No. 162, The Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principals). Standard určuje rámec pro používání jednotlivých zdrojů US GAAP a dává těmto zdrojům priority. Zdroje jsou rozděleny do pěti kategorií, přičemž kategorie „A“ má nejvyšší prioritu. Pokud tedy nastane situace, že se účetní jednotka rozhoduje mezi zdrojem z kategorie „A“ a „C“, pak má zdroj z kategorie „A“ přednost. V případě, že řešení účetní situace je uvedeno ve dvou kategoriích, použije účetní jednotka vždy kategorii vyššího stupně.³²

Kategorizace jednotlivých zdrojů je důležitou pomůckou také pro auditory. Ti musí posoudit správnost a přehlednost účetnictví a finančních výkazů účetních jednotek.

V tabulce je uvedené zařazení jednotlivých zdrojů US GAAP do kategorií podle priorit.

³¹ HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

³² *Statements of Financial Accounting Standards No. 162: The Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principles.*, Norwalk, Connecticut, 2008.

Kategorie	Jednotlivé zdroje
A	Standards finančního účetnictví vydané FASB
	Interpretace vydané FASB
	Názory vydané APB
	Bulletiny výzkumu v účetnictví
B	Technické zprávy vydané FASB
	Směrnice odvětvového auditu a účetní směrnice
	Prohlášení o pozici vydané AICPA
C	Konsensus orgánu řešícího naléhavé otázky
	Bulletin k aplikaci účetní problematiky vydaný AICPA
D	Interpretace vydané AICPA
	Prováděcí směrnice vydané FASB
	Převládající a rozšířené odvětvové zvyklosti
Další literatura	Koncepční stanoviska vydaná FASB
	Prohlášení vydané APB
	Oběžníky
	Prohlášení Mezinárodní komise pro účetní standardy
	Přehledy, interpretace a technické zprávy
	Prohlášení jiných profesionálních organizací a orgánů regulace a dohledu
	Učebnice, příručky a články o účetnictví

Tabulka 14; Rozdělení jednotlivých zdrojů US GAAP podle priorit, Zdroj: HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

Zdroje US GAAP jsou velmi rozsáhlé a postupně se staly nepřehledné pro uživatele. Při řešení konkrétních účetních situací byly účetní jednotky nuceny dlouze hledat a studovat jednotlivé zdroje. Tato metoda byla časově náročná a pro uživatele dosti nepohodlná. V roce 2009 došlo tedy ke sjednocení všech předpisů do rozsáhlé databáze. Projekt Kodifikace účetních standardů (FASB Accounting Standards Codification) organizuje veškeré zdroje do jednotlivých témat a stal se tak základnou a jediným uznávaným zdrojem US GAAP. Databáze je přístupná z internetu na stránkách www.fasb.org. Seznam témat je následující:

- Vykazování (Presentation)
- Aktiva (Assets)
- Závazky (Liabilities)
- Vlastní kapitál (Equity)
- Výnosy (Revenue)
- Náklady (Expenses)
- Všeobecné transakce (Broad Transaction)
- Průmysl (Industry)³³

³³FASB Codification. FASB [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <https://asc.fasb.org/help&cid=1175804733759>

V následující části práce bude věnována pozornost především standardům, které se zabývají oblastí leasingu a oceňování dlouhodobého hmotného majetku.

Leasing z pohledu US GAAP

Základem pro účtování a vykazování leasingových účetních operací podle všeobecně uznávaných standardů US GAAP je FAS č. 13 (Statement of Financial Accounting Standards No. 13). Obsahuje definice pojmů používaných ve spojení s leasingem, dále pak popisuje jednotlivé druhy leasingu. V neposlední řadě upravuje účtování a vykazování leasingu a to jak z pohledu pronajímatele, tak i nájemce.

Shamrock (2012) uvádí, že leasing je, z obchodního pohledu, právo užívat aktivum po určitou dobu výměnou za hotovost nebo jinou protihodnotu. Na konci leasingu má nájemce (strana, která platí a používá aktivum) právo vrátit aktivum zpět pronajímateli (strana, která vlastní dané aktivum). V obecnějším slova smyslu je toto považováno spíše za pronájem.³⁴

FAS 13 pro účely účtování a vykazování rozděluje leasing na několik typů. Důležité je, zdali se na leasing nahlíží z pohledu nájemce nebo pronajímatele. Níže je uvedeno rozdělení, názvy jednotlivých typů jsou pro lepší srozumitelnost uvedeny v původním znění. Překlad a vysvětlení bude následovat.

Z pohledu nájemce:

- **Capital leases**
- **Operating leases**

Z pohledu pronajímatele:

- **Sales-type leases**
- **Direct financing leases**
- **Leveraged leases**
- **Operating leases³⁵**

³⁴ SHAMROCK, Steven E. IFRS and US GAAP: a comprehensive comparison. Hoboken, N.J.: Wiley, 2012, x, 213 p.

³⁵ Statements of Financial Accounting Standards No. 13: Accounting for Leases. In: . Norwalk, Connecticut, 1946.

Klasifikace z pohledu nájemce:

➤ Capital leases

Pojem kapitálový leasing je v našich podmínkách synonymem pro finanční leasing. Jedná se o typ leasingu, ve kterém jsou všechna rizika a výhody z pronajatého aktiva přenesena na nájemce. Leasing může být klasifikován jako kapitálový v případě, že splňuje následující kritéria.

1. Vlastnictví financovaného předmětu je po řádném skončení leasingové smlouvy převedeno na nájemce.
2. Nájemní smlouva obsahuje možnost výhodné koupě pronajatého předmětu. To znamená, že nájemce si může po skončení smlouvy odkoupit pronajaté aktivum za výrazně nižší cenu než je cena obvyklá na trhu.
3. Doba trvání leasingové smlouvy je rovna 75% a více odhadované ekonomické životnosti pronajímaného předmětu.
4. Současná hodnota součtu minimálních leasingových splátek se v podstatě rovná hodnotě pronajatého majetku na počátku leasingové smlouvy.

➤ Operating leases

Jako operativní pronájem pak klasifikujeme ostatní leasingové smlouvy, které nesplňují žádná z výše uvedených kritérií pro kapitálový leasing.

Klasifikace z pohledu pronajímatele:

➤ Sales-type leases

Při tomto typu leasingu je pronajímatel zároveň výrobcem nebo distributorem pronajímaného aktiva. Předmět nájmu generuje výnos, který je rozdílem mezi jeho účetní hodnotou a hodnotou, za kterou je pronajímán koncovému nájemci. Jako příklad lze uvést předmět, který má pořizovací hodnotu 15.000,-Kč. Hodnota, ze které se vypočítá zákazníkovi (nájemci) pravidelná leasingová splátka je však 20.000,-Kč. Pořizovací hodnota je pro pronajímatele nákladem na pořízení předmětu. Rozdíl mezi pořizovací hodnotou a hodnotou, ze které je vypočtena pravidelná splátka je pro pronajímatele ziskem, v tomto případě je to 5.000,-Kč. Na

počátku kontraktu je tedy realizován zisk a financovaná hodnota předmětu leasingu je zaúčtována celá do výnosů.

Do účtování dále pak ještě vstupuje tzv. *Unearned interest income*. „Nerealizovaný úrokový výnos“ je rozdílem mezi počáteční hodnotou předmětu nájmu (dle příkladu 20.000,-Kč) a součtem pravidelných minimálních splátek (např. 23.000,-Kč). Tento výnos (3.000,-Kč) je pak časově rozlišován po celou dobu trvání leasingového kontraktu.

Aby mohla být nájemní smlouva klasifikovaná jako Sales-type lease, musí, dle FAS 13, splňovat jednu nebo více kritérií níže:

1. Vlastnictví financovaného předmětu je po řádném skončení leasingové smlouvy převedeno na nájemce.
2. Nájemní smlouvy obsahuje možnost výhodné koupě pronajatého předmětu. To znamená, že nájemce si může po skončení smlouvy odkoupit pronajaté aktivum za výrazně nižší cenu než je cena obvyklá na trhu.
3. Doba trvání leasingové smlouvy je rovna 75% a více odhadované ekonomické životnosti pronajímaného předmětu.
4. Současná hodnota součtu minimálních leasingových splátek se v podstatě rovná hodnotě pronajatého majetku na počátku leasingové smlouvy.

Na rozdíl od kapitálového leasingu musí Sales-type leasing splňovat ještě následující kritéria:

1. Na počátku kontraktu musí být zajištěno splacení všech povinných minimálních pravidelných leasingových splátek. Je tedy nutné aby byla prověřena platební schopnost nájemce. Bonita nájemce je posuzována podle účetních výkazů, zkušeností z předchozí spolupráce a dalších faktorů. Je-li riziko nesplacení hodnoty pronajímaného předmětu vysoké, nelze kontrakt klasifikovat jako obchodní typ pronájmu.
2. Nejsou známé další okolnosti, které by negativně ovlivnily zaplacení všech povinných minimálních splátek. Nebo jinak znemožnily řádné trvání nájemní smlouvy.

➤ Direct finance leases

Podstata přímého leasingu je srovnatelná s obchodním typem leasingu. Také musí splňovat kritéria uvedená v předchozím výkladu. Rozdíl je v tom, že není generován zisk na počátku leasingového kontraktu. Důvodem je rovnost počáteční hodnoty pronajímaného předmětu

s pořizovací hodnotou daného předmětu. Příkladem může být poskytování leasingu přes leasingové společnosti. Leasingová společnost nakoupí aktivum například za hodnotu 25.000,-Kč a pravidelné splátky vypočte z téže hodnoty. I nadále je zde realizován pravidelný výnos z úroku po celou dobu kontraktu.

➤ Leveraged leases

Podle Mládky (2005) jde o leasing s tak zvanou finanční pákou. Do kontraktu kromě nájemce a pronajímatele vstupuje ještě třetí strana v podobě finančního subjektu (například banky), který zajišťuje financování.³⁶

➤ Operating leases

Ostatní typy leasingu, které nesplňují kritéria pro výše uvedené typy leasingu.

Standard FAS 13 obsahuje velmi podrobné a přehledné vysvětlení jednotlivých druhů leasingu. Dále poskytuje účetním jednotkám návod, jak rozeznat a správně určit typ leasingu. Následně obsahuje ilustrační popis účtování a vykazování leasingů jak z pohledu nájemce, tak z pohledu pronajímatele.

V porovnání s Českými účetními standardy je nejrozdílnější účetní postup z pohledu pronajímatele právě u typu leasingu „Sales-type lease“. Zde pronajímatel generuje zisk již na počátku kontraktu. Předmět leasingu je vyřazen ze stavu zásob. Ilustrace účtování je uvedena v tabulce níže.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Pohledávka z leasingu	35 000	Leasingová pohledávka	
Tržby	30 000		Tržby za prodané výrobky
Úroky	5 000		Úroky příštích období
Snížení zásob	25 000	Náklady na prodané výrobky	Zásoby

Tabulka 15; Účtování z pohledu pronajímatele na počátku kontraktu, Sales-type lease; Zdroj: SFAS13 vlastní zpracování

Účetní postup pravidelných splátek leasingu je pak následující:

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Zaplacení splátky	2 917	Peníze/Banka	Leasingová pohledávka
Rozpuštění části úroků do výnosů	417	Úroky příštích období	Výnosy z úroků

Tabulka 16; Účtování pravidelných splátek Sales-type lease; Zdroj: vlastní zpracování

³⁶ MLÁDEK, Robert. Světové účetnictví: IFRS, US GAAP. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2005, 415 s. Praktické ekonomické příručky. ISBN 80-7201-519-2.

Účtování z pohledu nájemce je také rozdílné od účetního postupu podle Českých účetních standardů. Pronajímaný předmět totiž vstupuje do majetku nájemce a je jím také vykazován. Postup účtování je naznačen v tabulce.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Vznik závazku z leasingu a zařazení předmětu pronájmu do majetku	35 000	Pronajatý majetek	Závazek z pronajatého majetku

Tabulka 17; Účtování leasingu z pohledu nájemce na počátku kontraktu, Zdroj: SFAS 13 vlastní zpracování

Níže je naznačeno účtování pravidelných splátek.

Popis účetní operace	Částka	Má Dáti	Dal
Pravidelná splátka			Peníze/Banka
Náklad - úrok z pronájmu		úrok z leasingu	
Snížení leasingového závazku		Závazek z pronajatého majetku	
Odpis majetku v leasingu		Odpis majetku	Oprávky

Tabulka 18; Účtování pravidelných leasingových splátek z pohledu nájemce; Zdroj: SFAS 13 vlastní zpracování

Z výše uvedeného je patrné, že v případě US GAAP je pronajatý majetek veden v účetnictví nájemce. Důvodem je fakt, že nájemce je příjemcem veškerých výhod, které užívání pronajatého předmětu přináší a zároveň je nositelem rizik s předmětem spojených. Investoři a akcionáři tak mají možnost reálně ohodnotit danou společnost. US GAAP tak na rozdíl od Českých účetních standardů zobrazuje reálný stav aktiv společnosti.

Účetní postup u operativního pronájmu podle US GAAP je srovnatelný s účtováním podle Českých účetních standardů. Předmět pronájmu zůstává v majetku pronajímatele, který jej řádně odpisuje.

Dlouhodobý hmotný majetek podle US GAAP (Pozemky, budovy a zařízení)

Podle Shamrocka (2012) byly pokyny pro účtování a vykazování Dlouhodobého hmotného majetku tvořeny několika standardy, které byly vytvářeny v průběhu mnoha let. Neexistuje jeden ucelený standard, který by obsahoval celou účetní agendu týkající se dlouhodobého hmotného majetku.

Dlouhodobý hmotný majetek je majetek, držený firmou pro její vnitřní potřebu. Zároveň se očekává že držení majetku přinese společnosti ekonomický výnos a to v době delší než jeden rok.³⁷

Majetek je oceňován pořizovacími cenami (historical cost). Do hodnoty majetku dále vstupují náklady, které je nutné vynaložit na to, aby mohl být majetek uveden do provozu. Do těchto nákladů jsou zahrnovány například náklady na dopravu, instalaci, administrativní poplatky a jiné.³⁸

Doba odpisování majetku kopíruje předpokládanou dobu životnosti majetku. Doba životnosti je doba, po kterou se očekává, že majetek bude stálým používáním firmě přinášet užitek. Shamrock (2013) uvádí, že odpisování majetku začíná ihned po uvedení majetku do provozu (respektive ihned, kdy začne být majetek používán). V praxi to znamená, že se majetek odpisuje od prvního dne následujícího měsíce po zařazení do užívání. Majetek je odpisován i v případě, že není využíván.

Shamrock (2013) porovnává US GAAP s Mezinárodními účetními standardy. V případě účtování a vykazování Dlouhodobého hmotného majetku jsou oba účetní systémy téměř identické. Rozdílná je kodifikace, kdy IFRS sjednocuje účetní postupy pod jeden standard (IAS 16) a US GAAP vychází z více pramenů a standardů. US GAAP je také v určitých věcech benevolentnější a umožňuje více výkladů pro účetní postupy.³⁹

Při porovnání US GAAP a Českých účetních standardů bylo zjištěno, že jsou si systémy podobné. Rozdíl je v tom, jak oba systémy interpretují pravidla. US GAAP spíše naznačuje princip účtování (základní myšlenky) a zaměřuje se na případy, kde by mohly vzniknout nějaké nejasnosti. České účetní standardy uvádějí přesná účetní pravidla.

³⁷ Property, Plant and Equipment. *Accounting Explained* [online]. 2013 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://accountingexplained.com/financial/non-current-assets/property-plant-equipment>

³⁸ SHAMROCK, Steven E. IFRS and US GAAP: a comprehensive comparison. Hoboken, N.J.: Wiley, 2012, x, 213 p.

³⁹ SHAMROCK, Steven E. IFRS and US GAAP: a comprehensive comparison. Hoboken, N.J.: Wiley, 2012, x, 213 p.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V teoretické části této práce jsou vysvětleny principy a základy účtování o leasingu a dlouhodobém majetku podle Českých účetních předpisů a podle Amerických všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP. Praktická část analyzuje leasingových proces, který je v současné době ve vybrané společnosti používán. Současně jsou zdůrazněny oblasti, ve kterých je rozdílné účetní zachycení leasingových operací podle Českých právních norem a US GAAP.

4.1 Charakteristika vybrané společnosti

XEROX CZECH REPUBLIC s.r.o.

Společnost byla zapsána do obchodního rejstříku v roce 1993. Hlavním předmětem podnikání, jak je uvedeno v obchodním rejstříku, je pronájem kancelářských zařízení, kopírovací služby, výroba, instalace a opravy elektronických zařízení, strojů a přístrojů a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej.⁴⁰

Xerox je IT obchodní společnost, která poskytuje tisková řešení pro nejrůznější druhy podnikání. Portfolio tiskových zařízení je široké. Zahrnuje malé tiskárny a multifunkční zařízení pro domácí použití a soukromé podnikatele. Dále jsou to větší kancelářské stroje, které umožňují i tisk formátu A3, ty jsou vhodné do větších kanceláří, kde jsou využívány více uživateli. V neposlední řadě společnost nabízí velkoformátové tiskařské stroje, na kterých je možné tisknout brožury, plakáty nebo obaly. Součástí obchodního portfolia jsou také poskytované služby v podobě servisu, vzdálené správy strojů, skenování a vytěžování dat, prodej papíru a spotřebního materiálu (tonery) a jiné. Společnost nabízí komplexní tisková řešení především pro velké a náročné klienty například z bankovního sektoru nebo z telekomunikací. Mezi největší konkurenty společnosti patří Konica Minolta Business Solutions Czech, spol. s r.o. a CANON CZ s.r.o..

⁴⁰ *Výroční zpráva společnosti XEROX Czech Republic s.r.o. za rok 2014* [online], rok vydání 2015. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=443844>

Ve výroční zprávě je uvedeno následující členění společnosti podle typu poskytovaných služeb:

- Přímý prodej a komplexní pronájem zařízení a služeb.
- Prodej papíru a nepřímý prodej.
- Servisní služby.
- Marketing a finanční oddělení.
- Personální oddělení.

Z legislativního hlediska je Xerox společnost s ručením omezeným, jejímž majoritním vlastníkem je XEROX LIMITED se sídlem ve Velké Británii. Xerox Ltd. je dceřiná společnost Xerox Corporation sídlící ve Spojených státech amerických.

Česká entita je součástí regionu, který korporace nazývá Rozvíjejícím se trhem (Developing Markets Operations). Region zahrnuje Latinskou Ameriku, Střední východ, Střední a východní Evropu, Indii a Rusko. Součástí je celkem 140 zemí z těchto částí světa.

4.2 Vliv korporace na jednotlivé entity

Jednotlivé entity jsou sice samostatnými jednotkami, ale jako součást korporace přebírají její firemní kulturu a pravidla. Zároveň jsou korporací ovládány a jejich rozhodování není samostatné.

Ilustrace oblastí, které korporace ovlivňuje:

- Obchodní strategie, vize a cíle společnosti
- Plánování. Finanční plány na jednotlivá období.
- Marketingová strategie.
- Produktové portfolio, ceníky.
- Směrnice a pravidla upravující chod organizace.
- Pravidla účtování a vykazování.

V některých případech vznikají nesrovnalosti mezi požadavky korporace a realitou místního trhu. Každá země má svá specifika, která je nutné respektovat. Konkrétní případy jsou pak posuzovány a schvalovány individuálně.

Jelikož je společnost XEROX americkou korporací a obchoduje se svými akcemi na americké burze, řídí se účtování a vykazování všech entit Všeobecně uznávanými účetními principy US GAAP. Centrála konsoliduje výsledky od všech entit, proto je nutné pro vykazování a účtování používat stejná pravidla a principy. Jedině tak si dokážou akcionáři vytvořit představu o celkovém stavu společnosti.

Celá korporace používá jednotný informační systém SAP. Ten je upraven podle individuálních požadavků jednotlivých entit. Česká entita je povinna vést účetnictví dle Českých účetních předpisů a v souladu s platnými právními předpisy. Zároveň však vede účetnictví dle US GAAP. Při účtování a vykazování vzniká mnoho rozdílů mezi oběma systémy. Účtování tedy probíhá paralelně ve dvou takzvaných knihách. Existuje spojovací můstek mezi lokální knihou a US GAAP knihou. Podle potřeby tak může jednotka zachycovat účetní operace v obou knihách najednou nebo pouze v jedné. Primárně je účtováno dle US GAAP, ale u každé účetní operace musí být vyhodnocen a zachycen dopad do českých účetních knih. Správnost účtování je povinně každý rok ověřována auditory.

Účetní směrnice

V teoretické části práce bylo uvedeno jak rozsáhlé a složité jsou zdroje Všeobecně uznávaných principů US GAAP. Proto korporace vytváří vlastní účetní směrnice pro jednotlivé účetní oblasti. Směrnice jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány. US GAAP je založen na zvycích a principech a některé oblasti si lze vyložit různými způsoby. Proto byly vytvořeny jednotné směrnice, kterými jsou vysvětleny principy US GAAP v závislosti na dané účetní oblasti. Dodržování směrnic ověřují pravidelné interní kontroly nezávislého kontrolora.

4.3 Leasingový proces

Zákazníci společnosti XEROX CZECH REPUBLIC s.r.o. (dále jen Xerox) si mohou nabízená tisková zařízení zakoupit přímo nebo mohou vstoupit do leasingového smluvního vztahu. Leasing je pro většinu podnikatelů oblíbeným nástrojem financování podnikání. V případě tiskových zařízení je tento způsob pořízení výhodný i proto, že nájemní smlouva většinou zahrnuje i servis a údržbu zařízení.

V následujících kapitolách bude podrobně popsán proces leasingu. Účetní záznam leasingové operace je jen finálním ukončením celého procesu. Tomu předcházejí jednotlivé kroky, jejichž schválení snižuje rizika s leasingem spojená.

Z pohledu českého účetnictví poskytuje Xerox svým klientům zařízení na operativní pronájem. V US GAAP je rozlišen pronájem na „sales-type lease“ a operativní leasing. Sales-type lease je typ leasingu, kdy je financovaná hodnota zařízení zaúčtována do výnosů již na počátku leasingové smlouvy. Z tohoto důvodu je sales-type lease preferován a podporován jako jeden z prodejních nástrojů. Operativní pronájem je v obou účetních systémech totožný, výnosy z kontraktu se do účetnictví promítají postupně dle pravidelných splátek. Zařízení je zároveň v majetku Xeroxu a odpisuje se. Vzhledem k rizikovosti (zákazník může smlouvu kdykoliv ukončit) a malému přínosu není tento typ pronájmu příliš prosazován. V podstatě se jedná o obchody, které z nějakého důvodu nesplnily podmínky pro sales-type lease.

Aby mohl být leasingový obchod definován jako sales-type lease, musí splnit určité podmínky. Tyto podmínky jsou zakotveny ve standardu SFAS 13 a vyjmenovány v teoretické části této práce. Problematika účtování výnosů z leasingu je upravena interní směrnicí o leasingu (ACC 603 a ACC 603.1) a také směrnice o účtování výnosů (ACC 1203 – Revenue recognition).

Podmínky rozeznání výnosů z leasingu:

- 1) Existence podepsané smlouvy. Pokud není smlouva podepsána všemi zúčastněnými stranami, nelze považovat obchodní případ za uzavřený a není možné o něm účtovat.

- 2) Dodávka zařízení. Dodání zařízení musí být podepsáno zákazníkem. V případě samoinstalačních zařízení musí zákazník podepsat dodací list, kterým potvrzuje převzetí zařízení do užívání. Ostatní zařízení musí být instalována Xeroxem nebo certifikovaným obchodním partnerem. V těchto případech podepisuje klient instalační (nebo také předávací) protokol. Tím potvrzuje, že stroj převzal do užívání ve stavu, jak byl nainstalován.

- 3) Cena. Cena zařízení musí být pevně stanovena a odsouhlasena nejen zákazníkem, ale také Xeroxem. Cena musí být stanovena podle platných ceníků a platných pravidel cenotvorby. Cena, za kterou je zařízení zákazníkovi poskytováno nesmí být výrazně rozdílná od hodnoty zařízení a od ceny obvyklé na trhu. Znamená to, že nesmí být vyšší ani nižší.

- 4) Zajištění platby. Rizika nezaplacení pohledávky za zákazníkem musí být minimální. Zákazník musí být řádně prověřen interním systémem. V případě leasingu musí být ve smlouvě uvedeno, že zákazník zaplatí všechny leasingové splátky po dobu trvání kontraktu. Pokud by chtěl smlouvu vypovědět, vzniká mu tak povinnost uhradit zbývající splátky, tak jako by smlouva trvala dál.

Prověření zákazníka

Leasingový proces začíná od prověření zákazníka. Poskytnutí zařízení na leasing musí být nejprve schváleno. K tomu je používán interní nástroj, do kterého obchodník zadá požadavek na prověření. Kromě identifikace zákazníka jsou pro rozhodnutí důležité i informace o požadované délce kontraktu, typu pronajímaného zařízení a celkové financované částce. Zákazník je hodnocen podle informací z vnitřního systému i od vnějších poskytovatelů.

Interními informacemi je myšleno hodnocení na základě konkrétní zkušenosti se zákazníkem. Výše existujících nesplacených leasingových pohledávek a výše celkových pohledávek za zákazníkem. Dále se posuzuje zda zákazník platí faktury ve splatnosti, po splatnosti případně kolik dní po splatnosti. Důležitým kritériem hodnocení je také velikost zákazníka. Může se jednat o zákazníka s velkým počtem zařízení, se kterým je udržována dlouholetá spolupráce.

K prověřování klientů využívá Xerox služeb externího dodavatele. Jedná se o společnost, která je evropským vedoucím poskytovatelem ekonomických informací o společnostech a podnikatelích. Jejím partnerem je celosvětová jednička v oboru společnost Dun & Bradstreet. Zajímavostí je, že Dun & Bradstreet působí na trhu již od roku 1841 a sbírá informace o podnikatelích a společnostech z celého světa. Tvoří tak velmi rozsáhlou globální databázi.

Externí dodavatel poskytne kompletní zhodnocení prověřovaného zákazníka, na jehož základě je možné se rozhodnout, zdali s ním Xerox uzavře obchod.

Níže je pro ilustraci uvedeno hodnocení z databáze poskytovatele.

INDICATORS

Scoring	Payment Information	Insolvencies	Liquidation	Unreliable VAT payer	Executions	Debts
AAA Minimal risk	18 Pays as average	⊗ No	⊗ No	⊗ No	⊗ No	Ⓚ Historical

Obrázek 2; Hodnocení z databáze poskytovatele, Zdroj: interní systém Xerox

Hodnocení AAA znamená pravděpodobnost úpadku hodnocené společnosti, což je v tomto případě v intervalu od 0,00% do 0,03%. Lustrátor dále hodnotí velikost společnosti dle hodnoty kapitálu, obratu a počtu zaměstnanců. V neposlední řadě jsou v hodnocení vypočteny ukazatele z finanční analýzy, například profitabilita, likvidita atd.

Zákazníci s tak vysokým hodnocením jsou v interním systému schvalováni bez podmínek. U klientů s nižším hodnocením, pak může dojít ke schválení s podmínkou. Podmínkou se rozumí například První navýšená splátka, fakturace kvartálně / měsíčně předem, zkrácení požadované doby pronájmu, osobní ručení nebo ručení třetí osoby. Zmíněné podmínky se snaží eliminovat riziko nespacení hodnoty leasingového kontraktu.

Cena a kalkulace leasingových splátek

Cena jednotlivých produktů portfolia je dána pravidelně aktualizovanými ceníky. Dále do ceny produktu vstupují další přímé náklady například na dopravu, stěhování, instalaci nebo školení. Proces cenotvorby je zakotvený v korporátních směrnících. Ceníky a další témata s tímto spojená mají povahu důvěrných informací a zároveň nejsou předmětem zkoumání této práce.

Poté, co je zákazník a jeho požadavek na pronájem zařízení schválen v interním systému, je možné vytvořit kalkulaci leasingových splátek. Financovaná částka, ze které se leasingové splátky počítají je dána vstupní cenou zařízení. Následně se pomocí určené leasingové úrokové sazby vypočte požadovaná pravidelná splátka. Výše leasingové úrokové sazby je závislá na více faktorech:

- Výše financované částky. Čím vyšší je financovaná částka, tím nižší je úroková míra. Přičemž minimální financovaná částka, při které se poskytuje zařízení na leasing je 25.000,-Kč. Důvodem je rentabilita obchodní operace. Náklady na zpracování obchodu jsou stejné a nezáleží na velikosti objemu obchodu. Nicméně obchod s vyšším objemem tyto náklady pokryje.

- Frekvence fakturace. Standardní frekvence fakturace je měsíčně zpětně. Nejnižší úroková míra je však u fakturace kvartálně předem. Tento způsob fakturace snižuje rizikovost obchodu. Xerox dostane zapláceno čtvrtletně předem a má tak větší jistotu splacení zařízení poskytnutého na leasing. Stejný důvod platí u fakturace měsíčně předem.
- Hodnocení rizikovosti zákazníka z interního systému. Jsou rozlišovány tři stupně rizika: nízké, střední a vysoké. U zákazníka s nejvyšším rizikem je použita také nejvyšší leasingová úroková sazba. Pokud se jedná o bezrizikového zákazníka, pak se používá nízká úroková sazba.

Hodnocení zákazníků probíhá na škále od 1 do 9. Níže v tabulce jsou uvedeny jednotlivé kategorie rizikovosti.

Low risk	1 minimal risk
	2 modest risk
Medium risk	3 standard risk
	4 average / fair risk
	5 below average risk
High risk	6 high risk
	7 loss of interest and /or principal
	8 loss of principal and/or interest
	9 total loss

Tabulka 19; Kategorie rizikovosti zákazníků, Zdroj: interní systém

Pokud jsou známy veškeré výše uvedené body, je možné vypočítat hodnotu leasingové splátky. K tomu je používán nástroj, který je součástí interního systému. Hodnotu splátky si pak může vypočítat každý registrovaný obchodník. Tento výpočet je spíše orientační, protože obchodník nemá možnost měnit leasingové úrokové sazby dle hodnocení zákazníka. Na obrázku níže je printscreen „kalkulačky“, která se k výpočtům používá.

Kalkulačka

Smluvní údaje	
Switch Ratecard	USER DEFAULT (Czech Republic) ▾
Měna	CZK ▾
Typ smlouvy	Leasing včetně FSMA ▾
Možnost odkupu	Ne ▾
Objem obchodu:	80000.00
Záloha - navýšení první splátky	0.00
Základní kalkulace	80000.00
Délka smlouvy:	60 ▾
Risk level	1-Minimal risk ▾
Leasingová úroková sazba	
Měsíční splátka	1604.00 Calc
způsob platby	Měsíčně ▾
Předem/Zpětně	Zpětně ▾

Obrázek 3; Nástroj pro výpočet leasingových splátek; Zdroj: interní systém

Samotná kalkulace obchodu je pak prováděna v excelovském formuláři. Ten je nahráván do schvalovacího systému „workflow“. Obsahuje ještě další údaje potřebné ke schválení obchodu. Příkladem jsou třeba ceny za další poskytované služby nebo celkovou marži obchodu.

Smlouva

Smlouvy jsou vytvářeny právním oddělením v souladu s korporátními pravidly a v souladu s lokální legislativou. Aktualizace smluv probíhá dle potřeby a kopíruje změny v legislativě. Xerox se snaží leasingové smlouvy co nejvíce standardizovat. Standardní formulář smlouvy obsahuje všechny potřebné podmínky, zjednodušuje práci zpracovateli a zároveň je přehlednější pro zákazníka. Větší zákazníci například v podobě korporací mají náročnější požadavky na obsah smluv, proto jsou tyto řešeny individuálně s právním oddělením.

Aby mohla být smlouva považována za sales-type lease, musí obsahovat toto:

- 1) Přesnou identifikaci obou stran (pronajímatel a nájemce).
- 2) Identifikaci předmětu nájmu, včetně softwaru, viz obrázek níže.

Zařízení – předmět nájmu		
Typ: Xerox WorkCentre 7835		Termín dodání zařízení: 1/2016
Další identifikace: 7801V_T, 097S04457, 097S04166, 497K03870, 497K03850		Dodaný software: ANO - Základní
Papír: NE	ČB toner: ANO	Barevný toner: ANO

Obrázek 4; Ukázka identifikace předmětu nájmu ve smlouvě o nájmu; Zdroj: interní databáze smluv

Dále smlouva obsahuje podmínky poskytování Údržby a servisu zařízení. Rozsah těchto služeb závisí na typu produktu a je vždy vymezen ve smlouvě. Jak již bylo několikrát zmiňováno, zařízení je (dle českých účetních předpisů) majetkem Xeroxu, proto poskytuje servis zařízení. V většině případech dodává Xerox zdarma i spotřební materiál v podobě tonerů. Toto musí být opět upraveno ve smlouvě.

- 3) Pevně stanovené ceny za pronájem a další služby. Ceny se musí shodovat se schválenou kalkulací. Na obrázku níže je uvedena část smlouvy se stanovenými cenami.

Doba trvání nájmu (měsíce):	48
Celkový počet splátek nájemného:	48
Nájemné – výše základní měsíční splátky:	2.739,- Kč
Poplatek za údržbu a servis Zařízení – výše měsíčního poplatku:	0,- Kč
Poplatek za Servisní podporu FSMA+ (viz. příloha č. 2) – výše měsíčního poplatku:	ZDARMA
Poplatek za barevný tisk A4:	1,00 Kč
Poplatek za ČB tisk A4:	0,18 Kč
1 500 A4 ČB tisků zdarma/čtvrtletí (viz. článek VI./12)	

Obrázek 5; Ukázka cenových podmínek v konkrétní smlouvě o nájmu; Zdroj: interní databáze

- 4) Smluvní úprava případného předčasného ukončení nájemní smlouvy. Aby bylo zajištěno, že celé zařízení bude zapláceno a zároveň aby mohl být výnos ze zařízení rozeznán do výnosů na počátku kontraktu, nelze smlouvu bezdůvodně vypovědět. V případě odstoupení od smlouvy zákazník jednorázově doplatí zbývající leasingové splátky, které by zaplatil v případě, že by smlouva řádně trvala. Smlouva dále ještě upravuje problematiku předčasného ukončení a to v souvislosti s hrubým porušením povinností ze strany Xeroxu.

Výše bylo upozorněno na podstatné části nájemních smluv. Standardizované smlouvy mají celkem 7 stran, jejichž detailní analýza není cílem této práce. Smlouva dále upravuje dobu zahájení nájmu nebo platební a fakturační podmínky. Smlouvy s většími zákazníky obsahují mnoho dalších podmínek, ale pro určení zda se jedná o sales-type lease nebo operativní pronájem jsou podstatné části zmíněné výše. Důležité je, aby smlouva nemohla být vypověditelná bez jakýchkoliv sankcí. Vzhledem k tomu, že pro Xerox klíčoví zákazníci neradi uzavírají smlouvy bez možnosti vrácení zařízení, je možné najít v interních směrnících a US GAAP principech takzvanou „Walk away clauses“. Tato odchozí doložka umožňuje nájemci vrátit zařízení v hodnotě 10% celkového obchodu. Následkem toho se pak poníží výnos právě od 10% a pro tyto případy je po celou dobu kontraktu držena rezerva.

Instalace a dodání předmětu leasingové smlouvy

Posledním bodem, který musí být splněn, aby mohl být zaúčtován výnos je potvrzení dodání a instalace zařízení. Zákazník musí stvrdit svým podpisem, že předmět nájmu skutečně převzal do užívání. Rozdílné požadavky na samoinstalační stroje a stroje s povinnou instalací byly uvedeny výše v kapitole, není tedy třeba je znovu zmiňovat. Každé zařízení má své originální výrobní číslo díky němuž může být lehce identifikováno. Výrobní číslo je také uvedeno na instalačním / předávacím protokolu. Některé velké stroje, používané především v reprografii, vyžadují také potvrzení o zaškolení obsluhy zařízení. Pravidlo o ověřování skutečného dodání zařízení se netýká pouze leasingových obchodů, ale také přímých prodejů.

4.4 Evidence leasingových smluv

Xerox poskytuje svým zákazníkům nejmodernější tisková řešení a další služby spojené s archivací dokumentů. Zároveň používá jeden z nejmodernějších informačních systémů SAP. I přes tyto možnosti jsou některé podstatné činnosti stále vedeny v excelovských tabulkách. Excel poskytuje mnoho možností, ale je velmi náchylný k chybám způsobeným lidským faktorem, například smazání jednoho řádku v rozsáhlé tabulce může způsobit velké potíže.

Všechny leasingové smlouvy jsou evidovány v excelu. Je to korporaci přidělená tabulka, která obsahuje složitá makra a vzorce. Poslední aktualizace tabulky proběhla v roce 2011. V minulosti byl tento způsob evidence dostačující, ale v současné době se stálým rozšiřováním leasingového portfolia není možné tuto evidenci udržet. Vzhledem k dalšímu dělení leasingových smluv je nyní k evidenci používáno celkem 7 souborů, z nichž nejmenší má 556 řádků a největší 1680 řádků. Zhruba od roku 2011 se leasingové smlouvy evidují po jednotlivých zařízeních. Tím se podstatně zvýšil počet řádků v tabulkách.

Základní informace o leasingových kontraktech evidované v tabulce

Pro přehlednost a lepší propojení se systémem SAP se o leasingových kontraktech evidují obecné informace.

- Číslo smlouvy a číslo kontraktu založeného v SAP.
- Název zákazníka a interní číslo zákazníka v SAP.
- Název obchodního partnera nebo obchodníka, který obchod zprostředkoval.
- Typ pronajatého zařízení.
- Výrobní číslo zařízení, podle kterého lze kontrakt dohledat v systému.

Ukázka evidence je uvedena na obrázku níže.

5	Contract	Internal	Customer			Product	Supplier
6	Number	Reference	Name:	E	Description:	(Xerox or Partner)	
28	1640005357	MP 2014263/0263	BOHEMIA CARGO s.r.o.		1601384	WC 7835	Livox

Obrázek 6; Ukázka obecných informací zaznamenávaných v tabulkách; Zdroj: interní evidence leasingových kontraktů

Dále se do tabulky zapisují informace, na jejichž základě jsou pak vypočteny hodnoty pro pravidelné účtování a vykazování leasingů. Seznam informací je uvedený níže:

- Financovaná hodnota pronajatého zařízení.
- Pravidelná splátka.
- Frekvence fakturace – 1 = měsíčně, 3 = kvartálně
- Fakturace předem = 1 nebo zpětně = 0
- Datum instalace zařízení. Dle smlouvy se pronájem počítá od prvního dne následujícího měsíce po instalaci.

Na obrázku níže uveden příklad zadání požadovaných informací.

Amount Financed:	Payment				Contract Duration (Months):	Gross Residual Value:	Installation Date:
	Periodic Rental	Initial / Deposit	Frequency	Timing			
CSK	Leave Blank	Flex" Leases	12 months	(Arrear)	48		Contract will start on next first 1st of M
103 400,00	2 422,00		1	0			31.3.2015

Obrázek 7; Účetní informace evidované v leasingových tabulkách.; Zdroj: interní evidence leasingových kontraktů; data jsou pouze ilustrační

Pravidelné výpočty z evidence leasingových kontraktů

Splácení pronajatého zařízení je koncipováno podobně jako například anuitní splácení hypotéky. Nájemce platí pravidelně stejnou splátku. Splátku je rozdělena na úrok a splátku jistiny. Úrok má nejvyšší hodnotu na počátku kontraktu a v poslední splátce má již nulovou hodnotu. Níže je pro ilustraci uveden výpočet.

Pravidelná splátka	Úrok	Jistina
6 750,00	975,72	5 774,28
6 750,00	936,39	5 813,61
6 750,00	896,79	5 853,21
6 750,00	856,93	5 893,07
6 750,00	816,79	5 933,21
6 750,00	776,37	5 973,63
6 750,00	735,69	6 014,31
6 750,00	694,72	6 055,28
6 750,00	653,48	6 096,52
6 750,00	611,95	6 138,05
6 750,00	570,14	6 179,86
6 750,00	528,05	6 221,95
6 750,00	485,67	6 264,33
6 750,00	443,00	6 307,00
6 750,00	400,04	6 349,96
6 750,00	356,79	6 393,21
6 750,00	313,24	6 436,76
6 750,00	269,40	6 480,60
6 750,00	225,26	6 524,74
6 750,00	180,82	6 569,18
6 750,00	136,07	6 613,93
6 750,00	91,02	6 658,98
6 750,00	45,67	6 704,33
6 750,00	0,00	6 750,00
162 000,00	12 000,00	150 000,00

Tabulka 20; Rozdělení splátky na jistinu a úrok.; Zdroj: ilustrační příklad vypočtený pomocí leasingové tabulky.

V první sloupci je pravidelná měsíční splátka. Ve druhém sloupci je vypočtena postupně se snižující hodnota úroků a třetí sloupec ukazuje zvyšující se splátku jistiny.

Tabulka evidence leasingů se pravidelně každý měsíc přepočítává k datu prvního dne daného měsíce (respektive otevřeného účetního období). Na konci účetního období (měsíc) je třeba zaúčtovat snížení hodnoty leasingových pohledávek o celkový součet všech splátek, které měly být v daném účetním období zaplacený. Zároveň je poměrná část úroků proučtována do výnosů. Dříve se ponížení leasingové pohledávky účtovalo celkovou částkou, v současné době se splátky účtují podle jednotlivých kontraktů. Tento přístup je mnohem přehlednější a zároveň poskytuje možnost ověřit si zůstatkovou hodnotu leasingové pohledávky v systému SAP. Zůstatkové hodnoty leasingových kontraktů jsou používány především pro účtování předčasných ukončení nebo refinancování kontraktů.

Na obrázku níže je výsledek pravidelného přepočtu leasingové tabulky. Vypočtené hodnoty jsou pak účtovány do systému SAP dle popisků uvedených přímo v obrázku.

Accounting Month:		leden-2016		(Set on "Contracts" Sheet)	
		Total			
		CSK			
Monthly Lease Rentals:		1 378 102			
Actual Customer Payments Due:		1 405 717		<i>memo: YTD Value</i>	
Total Interest Release:		250 593		<i>memo: YTD Value: €250592,574</i>	
Repayment of Principle:		1 127 509			
Gross Balance		46 289 090		<i>memo: True Net Residual</i>	
Accrued		-88 924			
Celková hodnota leasingových pohledávek					
Součet úroků, jejichž hodnota bude zaúčtována do výnosů.					
Excludes Suspended and Deleted Contracts				Current	Non-Current
Gross Receivable (inc Residual):		52 194 107		14 914 235	37 279 871
Unearned Income:		-5 993 940		-2 733 980	-3 259 961
Memo: Gross Residual:		0		0	0
Memo: Net Residual:		0		0	0
Suma úroků, která bude v budoucnu proučtována do výnosů					

Obrázek 8; Výsledek přepočtu leasingové tabulky ke konci účetního období; Zdroj: Evidence leasingových smluv.

Pokud leasingový kontrakt řádně skončí a jeho hodnota je již nulová, tak se z leasingové evidence vymaže. Přitom vzniká riziko, že bude omylem smazán i kontrakt, který ještě řádně trvá. Další chyby mohou vznikat při refinancování kontraktů případně při zařazování kontraktů do pozdějšího účetního období (důvodem může být například nekompletnost potřebných dokumentů).

Z výše uvedených skutečností je patrná potřeba změny evidence leasingových smluv. Na základě této práce byly započaty diskuze o možnostech přesunu leasingové evidence z excelu do systému SAP. Změna by přinesla snížení administrativy a výrazné omezení chybovosti. Zmizelo by neustálé porovnávání hodnot z evidence s hodnotami ze SAP. Účtování, které se v současnosti provádí manuálně by probíhalo automaticky. Automatické zápisy by zahrnovaly i zohlednění účetních operací ve statutárních knihách. Řešení by bylo v hodné i pro ostatní entity skupiny Xerox.

4.5 Účtování leasingových operací

Z předchozích kapitol vyplývá, že samotnému účtování leasingových kontraktů předchází mnoho administrativních kroků. Rozhodnutí zda smlouva o nájmu je či není typ leasingu sales-type lease není jednoduché. Je nutné pečlivě číst smlouvy a zvažovat všechna možná rizika, která mohou z podepsaných kontraktů vzejít. Smlouvy jsou kontrolovány několika články ve schvalovacím řetězci, ale i tak se může objevit chyba, kterou je možno snadno přehlédnout. Ze smluv dále mohou vyplývat skutečnosti, které vyžadují účetní zachycení, například rezerva na vrácení 10% hodnoty zařízení.

Xerox poskytuje zařízení na pronájem a to buď na operativní pronájem nebo na tzv. sales-type lease. Vezmeme-li v potaz ještě interní rozdělení obchodů, tak mohou být obchody rozděleny na přímý leasing a leasing přes partnery nebo distributory. I v těchto případech je možné zaznamenat rozdílné účtování.

Pokud smlouva o nájmu zařízení splňuje veškeré náležitosti uvedené na obrázku č. 9 a účetní jednotka má k dispozici veškerou potřebnou dokumentaci, pak je možné přejít k samotnému účtování.

FAS 13 Classification for Lease Contracts		
Sales-type lease transactions are only recognized and accounted for as such after review and authorization by appropriately knowledgeable Finance	1 Persuasive evidence of an arrangement exists (i.e. contract/order)	☒ OK
	2 Delivery has occurred and / or services have been rendered	☒ OK
	3 The price to the buyer is fixed or determinable	☒ OK
	4 Collectibility is reasonably assured	☒ OK
	5 Fair market value check was prepared and passed required conditions	☒ OK

Obrázek 9; Kontrola splnění podmínek sales-type lease dle FAS13; Zdroj: interní kalkulace

Přímý leasing

Přímým leasingem mohou být nazývány obchody s klíčovými zákazníky Xeroxu. Jsou to obchody o velkých objemech a proto je při posuzování typu leasingu nutné postupovat velmi pečlivě. Účtování přímého leasingu probíhá v SAP již téměř automaticky, čímž je riziko chyby velmi nízké.

Prvním krokem je vytvoření leasingové zakázky. Oddělení logistiky vyskladní zařízení ze skladu, dle objednávky od obchodníka. Leasingová zakázka čeká v systému na zpracování ze strany leasingové účetní. Na základě smlouvy a schválené kalkulace je leasingový kontrakt zanesen do leasingové evidence. Do leasingové zakázky jsou ručně zapsány hodnoty financování zařízení a hodnota úroků, které budou v budoucnosti postupně promítnuty do výsledků společnosti. To je názorně ukázáno v následujícím obrázku.

Změna X Leasing Order 1680000456: Data položky

Typ položky
 WorkCentre 5330 (SANGOH)

Množství Netto
 Daň

Cenové prvky									
N.	DP...	Označení	Částka	Měna	JvC	MJ	Hodnota podm.	Měna	Stat
1	ZLPR	Leas. Present Value	58 765,00	CZK		1 KS	58 765,00	CZK	
2	ZLUI	Unearned Interest	12 567,00	CZK		1 KS	12 567,00	CZK	

Obrázek 10; Doplnění leasingové zakázky; Zdroj: informační systém SAP.

Do části „Leas.Present Value“ je vyplňována financovaná částka obchodu bez úroku. Pole „Unearned Interest“ obsahuje částku úroku.

Leasingová zakázka je poté automaticky proúčtována, což ilustruje následující obrázek.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	Materiál	P...	Č	Částka ve FM	Měna
1	01		10422101	315900	71600001	DUMMY PAYER - FM, LE...		1...		178 704,00	CZK
2	50			604000	30100106	MS Capitalization -	WC5890			155 000,00-	CZK
3	50			315900	10432101	Předpis leasing úrok	WC5890			23 704,00-	CZK
4	50			132000	11411111	Zboží-GDNI EQ	5802V_F			96 598,23-	CZK
5	40			504300	40100101	Prodané zboží- FM EQ	5802V_F			96 598,23	CZK
6	50			132000	11411111	Zboží-GDNI EQ	097S04426			304,44-	CZK
7	40			504300	40100101	Prodané zboží- FM EQ	097S04426			304,44	CZK
8	50			132000	11411111	Zboží-GDNI EQ	097S03409			30 265,78-	CZK
9	40			504300	40100101	Prodané zboží- FM EQ	097S03409			30 265,78	CZK

Obrázek 11; Doklad, kterým byla proúčtována leasingová zakázka; Zdroj: informační systém SAP.

Níže jsou popsány jednotlivé položky dokladu v pořadí, v jakém jsou uvedeny na obrázku.

- 1) Celková částka i s úroky (tzv. Gross finance receivables) byla zaúčtována na účet leasingových pohledávek (10422101) na stranu má dáti. Alternativním účtem podle Českých účetních předpisů je účet 315 – Ostatní pohledávky.
- 2) Hodnota financované částky (Net finance receivables) byla zaúčtována na stranu dal na výnosový účet (30100106). Českým ekvivalentem k tomu to účtu je účet 604 – Tržby z prodeje zboží.
- 3) Suma úroků byla proúčtována stranou dal na účet Unearned interest (10432101). Alternativním českým účtem je opět účet 315 – Ostatní pohledávky.
- 4) Zboží bylo vyskladněno, což naznačuje účtování na stranu dal na účet 11411111. Podle Českých účetních standardů je to účet 132 – Zboží na skladě.
- 5) Protistranou ke skladovému účtu je účet 40100101 Náklady na prodané zboží. Alternativním účtem je v tomto případě účet 504 – Náklady na prodané zboží.

Na příkladu je názorně vidět, že výnos z leasingového kontraktu typu sales-type lease byl již na počátku rozeznán do výnosů společnosti. Zařízení zároveň nebylo řádně zařazeno do majetku, tak jak je to běžné při účtování dle Českých účetních standardů, ale jeho hodnota byla jednorázově proúčtována do nákladů. Účetní zápis byl automaticky proveden do obou účetních knih. Z pohledu Českých standardů je však toto účtování nepřipustné. Účetní zápis musí být upraven v lokální účetní knize.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	Materiál	P	Č	Částka ve FM	Měna
1	50			315900	10421199	CZ Leasing GFR-negac				178 704,00-	CZK
2	40			604000	30100106	MS Capitalization -	WC5890			155 000,00	CZK
3	40			315900	10432101	Předpis leasing úrok	WC5890			23 704,00	CZK

Obrázek 12; Negace účtování leasingového kontraktu ve statutárním účetnictví; Zdroj: informační systém SAP, ilustrační hodnoty

Výše uvedený doklad byl zaúčtován pouze ve statutárním účetnictví (tzn. pouze v českých účetních knihách). Důvodem je negace předchozího dokladu, který byl automaticky průúčtován do obou účetní knih. Jak je patrné z obrázku výše, byl negován pouze účetní zápis, který zachycuje rozeznání výnosů z nového leasingového kontraktu. Účetní operace, ve které je pořizovací cena zařízení průúčtována do nákladů na prodej zboží také není z hlediska českých standardů správně. Zde ale automatická negace zápisu neprobíhá. Řešením je zaúčtování pořízení Dlouhodobého hmotného majetku, které probíhá pouze ve statutárních knihách (viz následující obrázek).

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M...	P	Č	Částka ve FM	Měna	
1	40		42100		11711901	Pořízení majetku-FM				127 168,45	CZK	
2	50		42100		11711901	Pořízení majetku-FM				127 168,45-	CZK	
3	50		504300		40100101	Prodané zboží- FM EQ				127 168,45-	CZK	
4	70		22800		11711904	000002004058 0000				127 168,45	CZK	

Obrázek 13; Účtování pořízení DHM z poskytnutého leasingu.; Zdroj: informační systém SAP

Položky dokladu nejsou řazeny chronologicky za sebou, ale podstata účetního zápisu je patrná.

- 1) Účtování na stranu dal účtu 40100101 Náklady na prodané zboží (dle českých účetních norem je to účet 504 – Náklady na prodané zboží). Protizápis na stranu má dáti je proveden na účet 11711901 Pořízení majetku (042 – Pořízení DHM).
- 2) Poslední účetní zápis je strana dal na účtu Pořízení majetku (042 – Pořízení DHM) a má dáti na účtu 11711904 (022 – Samostatné movité věci).

Shrnutím vysvětlované problematiky účtování přímého leasingu bylo zjištěno následující:

US GAAP

V účetních knihách je zachycena celková hodnota pohledávek z leasingových obchodů. Na účtu leasingových úroků je zaúčtována suma úroků z leasingových kontraktů, které jsou pravidelně přeúčtovávány do výnosů společnosti. Financovaná částka předmětu pronájmu je zaúčtována do výnosů z prodeje zboží na počátku celého kontraktu. Hodnota, za kterou byl předmět pronájmu vyskladněn ze zásob, je zachycena na účtu nákladů na prodané zboží.

Statutární účetnictví

Předmět nájmu zachycen v evidenci dlouhodobého hmotného majetku a je pravidelně a řádně odpisován.

Podstatný rozdíl mezi Českými účetními předpisy a US GAAP v účtování leasingu typu sales-type lease spočívá v zaúčtování financované hodnoty zařízení do výnosů aktuálního účetního období. Hodnota zařízení je pak ze skladových zásob zaúčtována do nákladů na prodané zboží. Proti tomu České účetní standardy striktně udávají, že leasing je nutné časově rozlišovat. Do výnosů jsou tedy účtovány pouze splátky spadající do konkrétního účetního období. Zařízení je zařazeno v Dlouhodobém hmotném majetku a je řádně odpisováno po celou dobu trvání leasingového kontraktu.

Oblast přímého leasingu je technicky velmi dobře zvládnutá. Účtování jednotlivých dokladů probíhá zcela automaticky. Je tedy vyloučeno, že by se zapomněl některý z účetních zápisů provést.

Nepřímý leasing

Pod kategorií nepřímého leasingu patří především leasingové smlouvy uzavřené s koncovým zákazníkem přes obchodního partnera. Součástí obchodní strategie společnosti Xerox je pevná síť autorizovaných obchodních partnerů a distributorů.

Leasingové smlouvy jsou podepisovány především s menšími firmami a soukromými podnikateli. Smlouvy většinou mívají standardizovanou podobu, což je pro klienty naprosto dostačující. Nicméně i v tomto portfoliu zákazníků se najdou reprografická studia, tiskárny a jiní zákazníci, kteří si pořizují na leasing velká a nákladná zařízení.

Rozdíl v účtování mezi přímým a nepřímým leasingem spočívá v tom, že u nepřímého leasingu byl výnos z prodeje zařízení rozeznán ve chvíli, kdy si zařízení obchodní partner koupil od distributora. Tento stroj je následně prodán Xeroxu a je profinancován koncovému zákazníkovi. Ve chvíli, kdy si obchodní partner zařízení kupuje, již je uzavření leasingové smlouvy s koncovým zákazníkem zprostředkováno. Za toto zprostředkování náleží partnerovi odměna ve formě procenta z prodeje strojů na leasing.

Aby mohl být leasingový kontrakt zaúčtován a zanesen do systému, musí obchodní partner nebo obchodník dodat potřebné dokumenty. Mezi ně patří podepsaná leasingová smlouva, instalační protokol a faktura od partnera. Schválení zákazníka a schválená kalkulace je pro obchody typu sales-type lease samozřejmostí a postup byl již zmiňován výše v této práci.

Na rozdíl od přímého leasingu se nepřímý leasing účtuje manuálně. Zařazení předmětu nájmu do majetku se také účtuje manuálně. Zde také vznikají nejzávažnější pochybení v podobě překlepů nebo zapomenutí zaúčtování negace do statutárního účetnictví.

Obrázek č. 14 znázorňuje způsob účtování nepřímého leasingu. Doklad byl zaúčtován do obou účetních knih.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M	P	Č	Částka ve FM	Měna
1	01		10422101	315900	71600001	DUMMY PAYER - FM, LE...	1			71 280,00	CZK
2	50			315900	10432101	Předpis leasing úrok				14 480,00-	CZK
3	50			132000	11411115	Zboží na skladě-EQ I				56 800,00-	CZK

Obrázek 14; Ilustrace účtování nepřímého leasingu; Zdroj: informační systém SAP.

Účetní doklad z Obrázku č. 14 je detailněji uveden níže.

- 1) Celková hodnota leasingové pohledávky je zaúčtována na stranu má dáti na účet Pohledávek z leasingu. Alternativním účtem v lokálních knihách je to účet 315 – Ostatní pohledávky.
- 2) Suma úroku byla zaúčtována na účet 10432101 Unearned interest. Ve statutárním účetnictví je na tento účet namapován také účet 315 – Ostatní pohledávky.
- 3) Hodnota financované částky pronajatého zařízení je zaúčtována na účet 11411115 Zboží na skladě (ve statutárním účetnictví je to účet 132 – Zboží na skladě).

V posledním kroku je patrný výrazný rozdíl od účtování přímého leasingu. Financovaná částka není rozeznána do výnosů. Výnos za stroj byl rozeznán již ve chvíli, kdy si obchodní partner nebo distributor zakoupil zařízení. Kdyby byl leasing zaúčtován stejným způsobem jako přímý leasing, byly by výnosy za stroj rozeznány dvakrát.

I v tomto případě je nutné negací opravit účtování ve statutárním účetnictví. Níže je uveden příklad účetního dokladu, který byl zaúčtován jen do lokální účetní knihy.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M	P	Č	Částka ve FM	Měna	D
1	50			315900	10421199	CZ Leasing GFR-negac				71 280,00-	CZK	
2	40			315900	10432101	Předpis leasing úrok				14 480,00	CZK	
3	40			504300	40050101	Prodané zboží-EQ				56 800,00	CZK	

Obrázek 15; Negace nepřímého leasingu ve statutárním účetnictví; Zdroj: informační systém SAP

Zaúčtováním dokladu byl opraven zápis na účet Ostatních pohledávek. Předpokládá se, že zůstatek účtu ve statutárním účetnictví je nulový. Za povšimnutí stojí především poslední řádek dokladu. Statutární oprava totiž probíhá na jiném účtu, než byl zaúčtován původní doklad. Níže uvedené související účetní operace vysvětlují důvod.

Zaúčtování faktury od partnera nebo distributora za předmět nájmu.

Podstatou nepřímého leasingu je zprostředkování obchodu partnerem nebo distributorem. Obchodní partner vede veškerá jednání se zákazníkem a zařizuje také dodání zařízení. Zařízení je ve většině případů zakoupeno od distributora. Xerox je povinen zařadit předmět pronájmu do statutárního účetnictví. Proto musí zařízení od partnera koupit. V obrázku níže je účetní doklad, kterým se zaúčtuje faktura od partnera.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M	P	Č	Částka ve FM	Měna
1	31		21011201	321000	16100024	TARAN S.R.O.				99 220,00-	CZK
2	40			132000	11411115	Zboží na skladě-EQ I				82 000,00	CZK
3	40			343100	21361101	Daň z přidané hodnot				17 220,00	CZK

Obrázek 16; Ilustrace zaúčtování faktury od obchodního partnera; Zdroj: informační systém SAP

Účtování faktury probíhá v obou účetních knihách bez jakýchkoliv dalších úprav. Na účet 321 – závazky vůči dodavatelům je zaúčtována hodnota zařízení včetně DPH. Proti tomu je na stranu má dáti zaúčtována částka DPH (účet 343 – Daň z přidané hodnoty). Pořizovací hodnota předmětu nájmu je zaúčtována na účet Zboží na skladě (132 – Zboží na skladě) na stranu má dáti.

Finální balance účtu 11411115 (132 – Zboží na skladě) je nulová a to jak v US GAAP tak ve statutárním účetnictví.

Zařazení předmětu nájmu do Dlouhodobého hmotného majetku

Podle pravidel Českých účetních předpisů je Xerox povinen zařadit předmět nájmní smlouvy do evidence Dlouhodobého leasingového majetku. Zařazení se provede dokladem (viz obrázek č. 17), který je zaúčtován pouze ve lokální účetní knize.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M	P	Č	Částka ve FM	Měna	D
1	50			504300	40050101	Prodané zboží-EQ				83 000,00-	CZK	
2	70			22810	11711903	000001003292 0000				83 000,00	CZK	

Obrázek 17; Zařazení předmětu nájmu do DHM, statutární účetnictví; Zdroj: informační systém SAP

Zaučtování výše uvedeného dokladu ukončuje celý proces účtování nepřímého leasingu. Respektive účtování nájemních kontraktů, které splňují podmínky FAS 13 a jsou tedy považovány za sales-type lease.

Shrnutím vysvětlované problematiky účtování nepřímého leasingu bylo zjištěno následující:

US GAAP

V účetních knihách je zachycena celková pohledávka z leasingu. Účet leasingových úroků zachycuje sumu úroků z leasingových kontraktů, které jsou pravidelně přeúčtovávány do výnosů společnosti.

Statutární účetnictví

Statutární účetnictví eviduje Dlouhodobý hmotný majetek z poskytnutého pronájmu.

Operativní pronájem

Jako operativní leasing je dle pravidel US GAAP definován každý pronájem, který nesplňuje podmínky pro ostatní typy leasingu definované standardem SFAS 13. Způsob účtování operativního pronájmu je stejný v obou účetních systémech.

Stejně jako nájem typu sales-type lease musí být obchod nejprve řádně schválen. Musí tedy proběhnout:

- Prověření zákazníka
- Schválení cenové kalkulace v systému.
- Podpis nájemní smlouvy
- Instalace / předání zařízení do užívání zákazníka

Z legislativního pohledu jsou si oba typy nájmu velmi podobné. Proto jsou smlouvy kontrolovány velmi pečlivě. Ze smlouvy sales-type lease se může stát operativní pronájem i díky jedné větě. Pro zákazníka se nic nemění a ani nezaznamená rozdíl. Z pohledu obchodníka a především jeho cílů jde o velmi podstatnou záměnu.

Hlavní body, které mění nájemní smlouvu na operativní pronájem:

- Smlouvu je možné předčasně ukončit bez sankcí a podmínky zaplacení zbývajících leasingových splátek.
- Klient může vrátit v průběhu kontraktu více jak 10% z celkové hodnoty pronajatého zařízení.
- Xerox se zavazuje v průběhu kontraktu obnovit určitý počet pronajatých zařízení a to podle aktuální potřeby zákazníka.
- Nájem zařízení je zakalkulován v ceně za vytištěnou stránku. V tomto případě vzniká riziko, že zákazník bude zařízení méně využívat a sníží se počet vytištěných stránek. Není tedy zajištěno, že zákazník hodnotu pronajatého zařízení skutečně zaplatí. V případě, že se zákazník písemně zaváže vytisknout určitý počet tisků za celou dobu kontraktu a pokud by se tak nestalo, budou mu tisky dofakturovány, pak lze smlouvu posoudit jako sales-type lease.

Podobě jako sales-type lease jsou i smlouvy o operativním pronájmu evidovány v excelovské tabulce. Tabulka je používána opravdu jen pro evidenci těchto smluv. Nepoužívají se z ní žádné výstupy pro účtování. Obsažená data slouží také potřebám reportingu.

Jednotlivé splátky, které vyplývají ze smlouvy o operativním pronájmu se účtují pravidelně do výnosů a to vystavenou fakturou. V obrázku níže je uveden příklad pro ilustraci.

Pol.	UK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	Materiál	P	C	Částka ve FM	Měna
1	01		10210101	311000	1603908	ACS Czech Republic s.r.o.				7 963,28	CZK
2	50			602300	33050101	Tržby služby-rental	FIXED_CHARGES			1 881,00-	CZK
3	50			343200	21361201	Daň z přidané hodnot				1 382,06-	CZK
4	50			602100	32050104	FSMA Revenue - Varia	CLICK_CHARGES			4 399,50-	CZK
5	50			602100	32050104	FSMA Revenue - Varia	CLICK_CHARGES			300,72-	CZK

Obrázek 18; Účtování faktury za pravidelnou splátku; Zdroj: informační systém SAP

Faktura je zaúčtována standardně do obou účetních knih. Bez nutnosti úprav v lokálním účetnictví. Na stranu má dáti účtu Pohledávek za zákazníky (dle českých standardů účet číslo 311) byla zaúčtována celková hodnota za pronájem a další poskytované služby včetně DPH. Na účet 33050101 tržby za služby rental (602 – Tržby za služby) pak byla zaúčtována pravidelná splátka nájemného. DPH pak bylo zaúčtováno creditem na účet 21361201 (343 – Daň z přidané hodnoty). Položky číslo 3 a 4 v dokladu jsou další poskytované služby dle smlouvy.

Předmět smlouvy o operativním pronájmu je jak dle Českých právních norem, tak dle všeobecných principů US GAAP nutné zařadit do evidence Dlouhodobého hmotného majetku. I zde je účtování stejné pro oba účetní systémy.

- 1) Zařízení je nejprve vyskladněno ze zásob na účet pořízení Dlouhodobého hmotného majetku.

Ponížení hodnoty zboží na skladě se zachytí na straně dal účtu 11411101 (132 – Zboží na skladě). Dále pak na stranu má dáti na účet 13001151 (042 – Pořízení DHM).

- 2) Z účtu pořízení pak dojde k přesunu na účet 13001101 (022 – Dlouhodobý hmotný majetek). Toto je znázorněno v obrázku níže.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	M...	Přřazení HK	Č	Částka ve FM	Měna
1	70			22100	13001101	000001002662 0000		000001002662000		74 329,27	CZK
2	50			42100	13001151	Pořízení majetku-own				74 329,27-	CZK

Obrázek 19; Zařazení DHM do majetkové evidence; Zdroj: informační systém SAP

Shrnutím výše uvedeného výkladu bylo zjištěno, že mezi Českými standardy a obecnými principy US GAAP nebyly v účtování o operativním pronájmu zaznamenané žádné významné rozdíly.

Operace prováděné na konci účetního období

V předchozích částech práce bylo vysvětleno jakým způsobem fungují leasingové tabulky a jak jsou v nich evidovány jednotlivé kontrakty. Leasingové tabulky jsou vždy na konci účetního období přepočítávány k prvnímu dni aktuálního měsíce. Níže bude vysvětleno jaká data jsou z leasingových tabulek extrahována a jakým způsobem vstupují do účetnictví.

Pravidelné účtování splátek

Každý leasingový kontrakt má rozvrženy pravidelné splátky nájemného dle doby trvání smlouvy. Fakturace nájemného může probíhat kvartálně nebo měsíčně. Vždy na konci účetního období se zaúčtuje snížení celkové hodnoty leasingových pohledávek o sumu pravidelných splátek jednotlivých kontraktů. Toto snížení je účtováno položkově s referencí na kontrakt. To pak umožňuje párování položek a monitoring zůstatkových hodnot leasingových kontraktů. Vzhledem k velkému množství položek je zaúčtování prováděno automatickou transakcí v SAP, která umožňuje účtování před upload vytvořený v excelu.

Po přepočítání leasingové tabulky, jsou zkopírována požadovaná data do excelovského souboru. Ten je pak nahráním do SAP automaticky zaúčtován.

Účtování probíhá v obou účetních knihách a účtovací doklad má následující podobu:

Má dáti	Dal
10420103 - leasing suspense account (385 - Příjmy příštích období)	10422101 - Gross finance receivables (315 - Ostatní pohledávky)

Obrázek 20; Účetní zachycení ponížení pohledávky z leasingu; Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku je patrné, že účetní zápis přesune sumu leasingových splátek na účet „suspense account“. Zde jsou pak jednotlivé splátky párovány s vystavenými fakturami.

Zaúčtování faktury je naznačeno v obrázku níže.

Pol.	ÚK	Z	Účet hl.knihy	Alternat.účet	Účet	Označení	Materiál
1	01		10210101	311000	1602457	ABS Jets, a.s.	
2	50			385100	10420103	Leasing suspense acc	FIXED_CHARGES
3	50			343200	21361201	Daň z přidané hodnot	

Obrázek 21; Vystavená faktura je leasingovou splátkou; Zdroj: informační systém SAP

Při bližším zkoumání bylo zjištěno, že i když jsou oba účetní zápisy zachyceny v obou účetních knihách, tak se na straně účtu 10420103 (385 – Příjmy příštích období) vzájemně vyruší.

Podle platný český právních norem jsou leasingové splátky účtovány do výnosů postupně a to ve spojitosti s aktuálním účetním obdobím. Na konci měsíce musí být tedy zaúčtována suma leasingových splátek do lokálních výnosů (602 – Tržby z prodeje služeb). Toto se děje manuálním účetním dokladem, viz níže.

Pol.	ÚK	Z	Ú...	Alternat.účet	Účet	Označení
1	40			315900	10421199	CZ Leasing GFR-negac
2	50			602300	33050101	Tržby služby-rental

Obrázek 22; Zaúčtování leasingových splátek do lokálních výnosů; Zdroj: informační systém SAP.

Účtování úroků

V předchozích částech práce bylo zjištěno, že leasingová splátka je složena ze splátky jistiny a z úroku. Přičemž hodnota úroku ke konci kontraktu klesá. Suma úroku vztahující se k aktuálnímu účetnímu období se také vypočte na konci měsíce v leasingové tabulce. Do výnosů je suma úroků zaúčtována jednou částkou. Druhá strana dokladu (snížení nezaplacených úroků z leasingu) se pak pro lepší přehlednost účtuje položkově. Účtování je prováděno automaticky nahráním excelovského souboru do SAP.

Účetní zápis je naznačen na následujícím obrázku. Alternativní účty jsou při tomto účtování uvedeny pouze pro přehlednost. Účetní zápis úroků do výnosů je prováděn pouze v korporátní účetní knize.

Má dáti	Dal
10432101 - Unearned interest (315 - Ostatní pohledávky)	36100101 - Revenue -interest (662 - Úroky)

Obrázek 23; Zaúčtování úroků do výnosů; Zdroj: vlastní zpracování

Při účtování pravidelných úroků byl zjištěn významný rozdíl v účtování mezi oběma účetními knihami.

US GAAP

Úroky z leasingu jsou v systému US GAAP časově rozlišovány a do výnosů se účtují pravidelně každý měsíc. Doklad je účtován pouze do korporátní účetní knihy.

České standardy

Úroky jsou součástí splátky nájemného a jako takové jsou do výnosů účtovány pravidelně spolu s leasingovou splátkou. Účtování úroku, které je popsáno výše v této kapitole tak nijak neovlivňuje statutární účetní knihy.

Kontrola konečných zůstatků účtů, které jsou součástí leasingových operací

Před uzavřením účetního období musí být provedena kontrola všech pořízených účetních zápisů. Rizikovou oblastí, kde vzniká většina chyb je účtování vycházející z leasingových tabulek. Přestože data, která jsou zapisována do účetnictví, pocházejí především z leasingové evidence, není vždy jisté, že to co bylo zaneseno do SAP je také v tabulkách. Pokud nejsou chyby odhaleny včas a přenesou se do dalšího účetního období, je pak velmi obtížné tyto chyby opravovat.

Účetní jednotka se snaží chybám předcházet, nicméně ne vždy je to možné. Před uzavřením účetního období se tedy dělá kontrola, která má chyby odhalit. Kontrola spočívá v porovnání konečných zůstatků Leasingových pohledávek a Úroků v excelovských tabulkách s konečnými zůstatky účtů v systému SAP.

Ke kontrole je opět používána excelovská tabulka, jejíž obrázek je uveden níže.

	SAP	Excel TR+FM	Diff.
10421105 termination	0,00		
10421101 current	75 189 445,96		
10422101 Leasing-GFR non current	98 581 258,50		
	173 770 704,46	173 770 695,00	9,46
10431101 current	-8 628 201,56		
10432101 Předpis leasing úroků-non	-6 772 620,50		
	-15 400 822,06	-15 400 818,72	3,34

Obrázek 24; Ukázka porovnání SAP a leasingové evidence; Zdroj: interní nástroje pro kontrolu

Do žlutě označených polí jsou zapsány konečné zůstatky leasingových účtů. Sloupec „Excel TR+FM“ obsahuje součty hodnot leasingových pohledávek a úroků ze všech souborů leasingové evidence. Ve sloupci „Diff.“ je vypočten rozdíl. Rozdíl, který vznikl na konci měsíce ledna 2016 vznikl ze zaokrouhlování. Je tedy akceptovatelný a není třeba jej složitě dohledávat případně opravovat. Může se však stát, že na konci účetního období vznikne rozdíl, jehož hodnota bude významná a to je pak nutné řešit. Postupně se pak kontrolují všechny účetní zápisy nebo nestandardní operace prováděné v leasingové evidenci. V předchozích účetních obdobích se stalo, že při kontrole byl objeven rozdíl, ale všechny účetní zápisy byly zcela správné. Důvod rozdílu byl pak omylem smazaný řádek v leasingové evidenci.

Při zkoumání možných způsobů vzniku rozdílu mezi leasingovou evidencí v excelu a zaúčtovanými operacemi v SAP, bylo znovu zjištěno, že excel je pro tyto účely naprosto nevyhovující. Je náchylný k chybám způsobeným lidským faktorem. Hledání vzniklých chyb pak musí být věnováno mnoho času na úkor ostatních povinností. Projekt přenesení evidence leasingových smluv z excelu do SAP je tak velmi aktuálním tématem. Toto řešení by bylo prospěšné všem entitám. Výrazně by se pak snížila chybovost a zodpovědné osoby by se mohli více věnovat jiným oblastem své agendy.

Kontrola konečných zůstatků účtů v obou účetních knihách

V praktické části této práce byly zmíněny všechny účetní operace podílející se nějakým způsobem na procesu leasingu. Jejich podrobné zkoumání vede k závěrům, které je možné shrnout do několika bodů.

- Účetní zachycení leasingových pohledávek se z technických důvodů provádí v obou účetních knihách. Zápisy jsou následně negovány nebo jiným způsobem upraveny ve statutárních účetních knihách.

- Konečné zůstatky účtů leasingových pohledávek by ve statutární účetní knize měly být nulové.
- Účtování úroků z leasingu je zpravidla prováděno pouze v korporátních účetních knihách. Zápisy, které se z technických důvodů, účtují do obou účetních knih je nutné ve statutárním účetnictví opravit.
- Konečné zůstatky účtů úroků by, ve statutární účetní knize, měly být nulové.

Obrázek č. 25 znázorňuje konečné zůstatky leasingových účtů.

CCOA Accou	CCOA Descr	US GAAP	Česká legislativa
10422101	Gross finance receivables	177 910 281,14	177 910 281,14
10421199	Gross finance receivables - "shadow" account	0,00	-177 722 186,41
	Difference		188 094,73
10432101	Unearned Interest	-15 870 347,56	80 870,47

Obrázek 25; Konečné zůstatky leasingových účtů, Zdroj: informační systém SAP

Účet leasingových pohledávek není možné z technických důvodů manuálně opravovat ve statutárním účetnictví. Bylo tedy nutné vytvořit ještě jeden tzv. „skrytý“ účet, na který je možné účtovat pouze negace a opravy. Součet konečných zůstatků těchto dvou účtů by měl být ve statutárním účetnictví nulový. Z výše uvedeného obrázku to tak nevyplývá. Součtem konečných zůstatků byl zjištěn rozdíl v hodnotě 188.094,73,-Kč. Rozdíl byl pravděpodobně způsoben nepozorností při účtování dokladu. Zápis byl proveden do obou účetních knih, ale zodpovědná osoba již nezhodnotila dopad účetní operace do statutárního účetnictví. Hodnota rozdílů v poměru s celkovou hodnotou Leasingových pohledávek není majetkově významná. I tak je nutné tuto chybu opravit.

Konečná balance účtů úroku by měla být ve statutárním účetnictví nula. Jak je uvedeno na obrázku výše i zde byl nalezen rozdíl v hodnotě 80.870,47,-Kč. Vznik rozdílu je opět chybou, kterou je třeba co nejdříve napravit.

Rozdíly konečných zůstatků, které vznikají, jsou opět důkazem toho, že evidence leasingových smluv v excelu a s ní související manuální pořizování dokladů není tak úplně

bezchybná. Účetní jednotka by tak měla promyslet nová řešení v podobě přesunu leasingové evidence z excelu do SAP.

4.6 Dlouhodobý hmotný majetek

Principy účtování o Dlouhodobém Hmotném Majetku (DHM) jsou v zásadě v obou účetních systémech stejné. Za nejvýraznější rozdíl je možné považovat to, že předmět nájmu typu sales-type lease je zahrnut pouze do statutárního účetnictví. Dle US GAAP je hodnota tohoto předmětu zaúčtována do nákladů již na počátku kontraktu a zařízení nevstupuje do evidence DHM.

Oceňování Dlouhodobého hmotného majetku

DHM je oceňován pořizovacími cenami. Do pořizovací ceny majetku jsou zahrnuty i další náklady související s pořízením. Mezi ně je možné zařadit náklady na dopravu zařízení nebo na instalaci.

Odpisy Dlouhodobého hmotného majetku

Účetní jednotka si sama interními směrnici stanoví dobu odepisování dlouhodobého hmotného majetku. Ta by měla kopírovat dobu životnosti zařízení. Majetek je tak standardně odepisován tři až čtyři roky. DHM je odepisován lineárně. Interní směrnice rozděluje produktové portfolio podle odhadované doby životnosti. Následně je pak stanovena doba odepisování. Příkladem může být kancelářský stroj, který je schopen tisknout i tisky o formátu A3. Takový typ stroje má dvě výkonové varianty. Varianta s nižším výkonem je dle směrnic odepisována 3 roky. Varianta s vyšším výkonem je odepisována 4 roky. Podobným způsobem jsou rozdělena všechna zařízení, která Xerox nabízí koncovým zákazníkům.

Dle platných českých právních norem je DHM také odpisován daňově. Všechna zařízení, která jsou součástí produktového portfolia Xeroxu, jsou zařazena do první odpisové skupiny. Daňově se tedy odpisují 3 roky. Xerox používá zrychlenou metodu výpočtu daňových odpisů.

Sales-type lease

Evidence dlouhodobého hmotného majetku z poskytnutého pronájmu typu sales-type lease je účetně zachycena pouze ve statutárních knihách. Účtování o DHM probíhá v souladu s Českými účetními standardy. Účtování o pořízení DHM z typu smlouvy Sales-type lease bylo názorně vysvětleno již dříve v této práci. Přestože je DHM z tohoto typu poskytovaného pronájmu evidován pouze v lokálních účetních knihách, řídí se způsob jeho dopisování také interními směrnicemi společnosti.

Operativní pronájem

Již v předchozích částech této práce bylo uvedeno, že metoda účtování o poskytovaném operativním pronájmu je shodná v obou účetních systémech. DHM je zachycen v obou účetních knihách vedených dle Českých právních norem a US GAAP. Účtování respektuje platnou českou legislativu a zároveň pravidla daná Všeobecně uznávanými principy US GAAP. Účetní odpisy DHM jsou upraveny interními směrnicemi. Metoda oceňování a účtování pořízení majetku je podrobněji popsána v předchozích částech této práci, v části o operativním pronájmu.

Pro evidenci dlouhodobého hmotného majetku je v interním systému SAP vytvořen speciální modul. Modul majetku je individuálně upraven pro český Xerox a je velmi rozsáhlý. Většina účetních operací je prováděna automaticky, čímž je výrazně eliminována chybovost. Evidence DHM ve dvou účetních knihách však v určitých případech způsobuje problémy. Příkladem může být zařízení, které je přeřazeno z majetkové skupiny sales-type lease (evidence pouze v lokálním účetnictví) do operativního pronájmu (evidence v obou knihách). Od 1.1.2014,

když Xerox přešel na novější verzi SAP, je modul majetku neustále zdokonalován a vyvíjen. Některé nedostatky se již podařilo odstranit a další jsou již v procesu řešení.

5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

Xerox jako účetní jednotka vede paralelně účetnictví dle platných českých právních norem a dle všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP. K tomu využívá informační systém SAP, který automatizuje některé účetní operace a zároveň zohledňuje rozdíly mezi oběma účetními systémy. SAP je neustále vyvíjen a přizpůsobován požadavkům účetní jednotky. Důvodem mohou být legislativní změny, ale především to je snaha o co nejvěrnější zobrazení účetnictví.

V oblasti leasingu byly zjištěny podstatné rozdíly v účtování. V českém účetnictví jsou rozlišovány dva základní typy leasingu, Finanční leasing a Leasing operativní. US GAAP dále ještě rozděluje finanční leasing na Leasing obchodního typu (Sales-type lease) a Přímý leasing. Právě Sales-type lease je pro Xerox podstatnou součástí obchodní strategie. Výnosy a náklady z tohoto typu obchodu jsou zohledněny v účetnictví již na počátku nájemního kontraktu. Kdežto České účetní předpisy důsledně dodržují časové rozlišení po celou dobu trvání kontraktu.

Zachycení účetních operací v systému SAP probíhá primárně dle US GAAP. Jedním dokladem se zaúčtuje operace do obou účetních knih. Zápis se následně dle potřeby upraví ve statutární účetní knize. Účty, které se pro účtování leasingu používají, pak mají v korporátní účetní knize konečné zůstatky rovné aktuálním leasingovým pohledávkám, ale v lokální knize musí mít zůstatky nulové. Při porovnání konečných zůstatků těchto účtů v korporátní a lokální účetní knize byly zjištěny rozdíly. Rozdíly jsou, ve srovnání s celkovým objemem a z pohledu auditorů, nemateriální povahy, nicméně by neměly vznikat. Důvodem vzniku rozdílů je nedostatečné posouzení účetního případu a nezohlednění dopadů do statutárního účetnictví. Zhruba 50% dokladů, které korigují lokální účetní knihy, je tvořeno manuálně. Chybovost by bylo možné odstranit zautomatizováním systému. Přenesením účetních operací tohoto typu do systému SAP.

Významným nedostatkem v celé oblasti leasingu je evidence smluv v excelovských tabulkách. Tyto tabulky jsou základním zdrojem dat pro pravidelné účtování. I přes velkou

pečlivost se může stát, že se některá data omylem smažou nebo přepíší. Chyba pak může velmi zásadně odlišit účetní evidenci od skutečnosti. K odstranění těchto chyb bude nutné přenést celou evidenci do systému SAP. Na základě výsledků zkoumání této práce byl navržen projekt přenosu dat do SAP. Práce na projektu byly započaty v únoru roku 2016. Vzhledem k tomu, že řešení bude implementováno do systému SAP pro všechny entity Xeroxu, bude financován ze zdrojů korporace. V současné době je zpracovávána projektová dokumentace a jsou sbírány informace a požadavky, například jaká data je nutné evidovat a jaké výstupy jsou účetní jednotkou pravidelně používány. Hlavní myšlenkou je, že veškeré účetní operace již budou automaticky vytvářeny v systému. Nemůže se pak stát, že by se opomenula úprava lokálních účetních knih.

V oblasti dlouhodobého majetku nebyly zjištěny žádné výrazné odlišnosti v účtování podle všeobecně uznávaných principů US GAAP. Některý DHM je evidován v obou účetních knihách – operativní pronájem, a některý pouze ve statutárních – leasing typu sales-type lease. Modul majetku je v systému SAP velmi precizně zpracován a pokrývá velkou část agendy DHM. Malou komplikací je převod DHM mezi jednotlivými majetkovými třídami. Kdy stroj, který je evidován pouze ve statutárních knihách, je z nějakého důvodu nutno přesunout do majetkové třídy evidované v obou účetních knihách. Nicméně i toto je v řešení správce systému SAP.

6 ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo porovnání účtování oblasti leasingu dle platné české legislativy a amerických všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP. Postupy při účtování leasingové agendy se liší v závislosti na zvoleném účetním systému. Studium dostupné literatury došlo k analýze postupů účtování leasingu v jednotlivých systémech a zároveň bylo upozorněno na významné rozdíly. Teoretická zjištění byla následně porovnána se zavedenou praxí ve vybrané nadnárodní korporaci. Vedení účetnictví paralelně podle dvou účetních systémů vyžaduje kvalitní nastavení informačního systému společnosti. Ten by měl upravovat všechny významné odlišnosti automaticky, tím by se zároveň eliminovaly chyby způsobené lidským faktorem.

Společnost XEROX CZECH REPUBLIC s.r.o. je příkladem účetní jednotky, která je součástí americké nadnárodní korporace. Pravidla korporace nařizují vedení účetnictví dle všeobecně uznávaných účetních principů US GAAP. Tento systém je považován za prioritní. Vzhledem k tomu, že je společnost registrována v České Republice je povinna také vést účetnictví dle platných českých zákonů. Společnost používá k vedení účetnictví informační systém SAP.

Snahou společnosti je, aby jednotlivé obchody splňovaly pravidla leasingu vyplývající z US GAAP. Poskytovaný pronájem je z pohledu českých účetních standardů klasifikován jako operativní a z pohledu US GAAP se jedná o takzvaný Sales-type lease. Zde je patrný významný rozdíl v účetním postupu. Podle US GAAP je výnos z leasingového obchodu zaúčtován již na počátku kontraktu, ale dle české legislativy je kladen důraz na časové rozlišení výnosů po celou dobu kontraktu. Zaúčtování probíhá jedním dokladem, který se propíše do obou účetních knih. Následně je nutné udělat korekci účetního zápisu v lokálním účetnictví. Konečné zůstatky účtů na konci účetního období, jsou v lokálním účetnictví nulové, kdežto v US GAAP obsahují hodnoty leasingového kontraktu (leasingová pohledávka, úrok, atd...). Při zkoumání v praxi byly zaznamenány chyby, způsobené nedostatečnou kontrolou při účtování (viz kapitola „Kontrola konečných zůstatků účtů v obou účetních knihách“). U některých dokladů neproběhla korekce účtování v lokálním účetnictví. Nevyhovující se ukázala být evidence leasingových smluv v excelovských tabulkách.

Nejvhodnějším řešením pro odstranění zjištěných nedostatků je zautomatizování všech účetních operací probíhajících v SAPU. Tam se také doporučuje přesun evidence leasingových smluv z excelovské tabulky. Na základě výsledků zkoumání této práce byla diskutována realizovatelnost navržených zlepšení s vedením společnosti a s poskytovatelem informačního systému SAP. Od počátku roku 2016 je v zahajovacím procesu projekt, který by měl návrhy implementovat do systému SAP pro všechny entity Xeroxu.

Seznam použité literatury:

Česká Leasingová a Finanční asociace [online]. [cit. 2015-05-20]. Dostupné z:
<http://www.clfa.cz/index.php?textID=93>

Accounting standards. Financial accounting foundation [online]. [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:
<http://www.accountingfoundation.org/jsp/Foundation/Page/FAFSectionPage&cid=1351027541272>

BENDA, Václav. Leasing v praxi: právní, účetní a daňové postupy včetně příkladů. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Polygon, 2001, 389 s. ISBN 80-7273-042-8.

FASB Codification. FASB [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z:
<https://asc.fasb.org/help&cid=1175804733759>

HINKE, Jana. IAS/IFRS a vykazání finanční pozice podniku. 1. vyd. Praha: Alfa nakladatelství, 2013, 142 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-65-3.

KANDLEROVÁ, . Typy leasingu a způsoby jeho účtování [online]. [cit. 2015-06-13]. Dostupné z:
<http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/typy-leasingu-a-zpusoby-jeho-uctovani/>

MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015. 24. vyd. Praha: Grada, 2015, 272 s. ISBN 9788024755076.

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR, Platné České účetní standardy [online]. [cit. 2015-06-26]. Dostupné z:
<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy>

MLÁDEK, Robert. Světové účetnictví: IFRS, US GAAP. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2005, 415 s. Praktické ekonomické příručky. ISBN 80-7201-519-2.

Property, Plant and Equipment. Accounting Explained [online]. 2013 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z:
<http://accountingexplained.com/financial/non-current-assets/property-plant-equipment>

SHAMROCK, Steven E. IFRS and US GAAP: a comprehensive comparison. Hoboken, N.J.: Wiley, 2012, x, 213 p.

Statements of Financial Accounting Standards No. 13: Accounting for Leases. In: . Norwalk, Connecticut, 1946.

Statements of Financial Accounting Standards No. 162: The Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principles. In: . Norwalk, Connecticut, 2008.

Účetnictví podnikatelů: zákon, prováděcí vyhláška, standardy ; Audit : redakční uzávěrka k 12.1.2015.. Ostrava: Sagit, [2015]-, 1063sv. ÚZ. 1x ročně,.

VALDER, Antonín. Účetnictví pro podnikatele v zemědělství. Praha: ASPI, 2008, 392 s. ISBN 978-80-7357-388-1.

VALOUCH, Petr. Leasing v praxi: praktický průvodce. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 116 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4081-2.

VYCHOPEŇ, Jiří. Finanční leasing v roce 2014 z daňového pohledu [online]. 2014 [cit. 2015-05-26]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d47119v58495-financni-leasing-v-roce-2014-z-danoveho-pohledu/>

Výroční zpráva společnosti XEROX Czech Republic s.r.o. za rok 2014 [online], rok vydání 2015. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=443844>

Seznam příloh

1. Výčet Českých účetních standardů, zdroj Ministerstvo Financí ČR.

Číslo	Název
001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kurzové rozdíly
007	Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty
010	Zvláštní operace s pohledávkami
011	Operace s obchodním závodem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurs a likvidace
022	Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
023	Přehled o peněžních tocích

2. Účtová osnova, Opatření čj. 281/89

759/2001

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

- 010 - Dlouhodobý nehmotný majetek
- 011 - Zřizovací výdaje
- 012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013 - Software
- 014 - Ocenitelná práva
- 019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
- nehmotný majetek
- 052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
- 053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

06 - Dlouhodobý finanční majetek

- 061 - Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem
- 062 - Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s podstatným vlivem
- 063 - Realizovatelné cenné papíry a podíly
- 065 - Dlužné cenné papíry držené do splatnosti
- 066 - Půjčky podnikům ve skupině
- 067 - Ostatní půjčky
- 069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 070 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 071 - Oprávky ke zřizovacím výdajům
- 072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
- 073 - Oprávky k softwaru
- 074 - Oprávky k ocenitelným právům

02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

- 021 - Stavby
- 022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
- 025 - Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026 - Základní stádo a tažná zvířata
- 029 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

- 031 - Pozemky
- 032 - Umělecká díla a sbírky

- 079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- 081 - Oprávky ke stavbám
- 082 - Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí
- 085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
- 086 - Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům
- 089 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

- 091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
- 093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
- 094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
- 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám

04 - Pořízení dlouhodobého majetku

- 040 - Pořízení dlouhodobého majetku
- 041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- 042 - Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- 043 - Pořízení dlouhodobého finančního majetku

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

- 050 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

- 096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku
- 097 - Opravná položka k nabytému majetku
- 098 - Oprávky k opravné položce k nabytému majetku

Účtová třída 1 - Zásoby

11 - Materiál

- 111 - Pořízení materiálu
- 112 - Materiál na skladě
- 119 - Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní výroby

- 121 - Nedokončená výroba
- 122 - Polotovary vlastní výroby
- 123 - Výrobky
- 124 - Zvířata

13 - Zboží

- 131 - Pořízení zboží
- 132 - Zboží na skladě a v prodejnách
- 139 - Zboží na cestě

19 - Opravné položky k zásobám

- 191 - Opravná položka k materiálu

- 192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
- 194 - Opravná položka k výrobkům
- 195 - Opravná položka ke zvířatům
- 196 - Opravná položka ke zboží

Účtová třída 2 - Finanční účty

21 Peníze

- 210 - Peníze
- 211 - Pokladna
- 213 - Ceniny

22 - Účty v bankách

- 221 - Bankovní účty

23 - Běžné bankovní úvěry

- 231 - Krátkodobé bankovní úvěry
- 232 - Eskontní úvěry

24 - Jiné krátkodobé finanční výpomoci

- 241 - Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobý finanční majetek

- 251 - Majetkové cenné papíry k obchodování
- 252 - Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
- 253 - Dlužné cenné papíry k obchodování
- 255 - Vlastní dluhopisy
- 256 - Dlužné cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
- 257 - Ostatní realizovatelné cenné papíry
- 259 - Pořizování krátkodobého finančního majetku

26 - Převody mezi finančními účty

- 261 - Peníze na cestě

29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

- 291 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky

- 311 - Odběratelé
- 312 - Směnky k inkasu
- 313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 - Poskytnuté provozní zálohy
- 315 - Ostatní pohledávky

32 - Závazky

- 321 - Dodavatelé
- 322 - Směnky k úhradě
- 324 - Přijaté zálohy
- 325 - Ostatní závazky

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

- 331 - Zaměstnanci
- 333 - Ostatní závazky vůči zaměstnancům
- 335 - Pohledávky za zaměstnanci
- 336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní a dotací

- 341 - Daň z příjmů
- 342 - Ostatní přímé daně
- 343 - Daň z přidané hodnoty
- 345 - Ostatní daně a poplatky
- 346 - Dotace ze státního rozpočtu
- 347 - Ostatní dotace

35 - Pohledávky ke společníkům a sdružení

- 351 - Pohledávky k podnikům ve skupině
- 353 - Pohledávky za upsaný vlastní kapitál
- 354 - Pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- 355 - Ostatní pohledávky za společníky
- 358 - Pohledávky k účastníkům sdružení

36 - Závazky ke společníkům a sdružení

- 361 - Závazky k podnikům ve skupině
- 364 - Závazky ke společníkům při rozdělování zisku
- 365 - Ostatní závazky ke společníkům
- 366 - Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti
- 367 - Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 368 - Závazky k účastníkům sdružení

37 - Jiné pohledávky a závazky

- 371 - Pohledávky z prodeje podniku
- 372 - Závazky z koupě podniku
- 373 - Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 374 - Pohledávky z pronájmu
- 375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů
- 376 - Nakoupené opce
- 377 - Prodané opce
- 378 - Jiné pohledávky
- 379 - Jiné závazky

38 - Přechodné účty aktiv a pasiv

- 381 - Náklady příštích období
- 382 - Komplexní náklady příštích období
- 383 - Výdaje příštích období
- 384 - Výnosy příštích období
- 385 - Příjmy příštích období
- 386 - Kurzové rozdíly aktivní *
- 387 - Kurzové rozdíly pasivní *
- 388 - Dohadné účty aktivní
- 389 - Dohadné účty pasivní

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

- 391 - Opravná položka k pohledávkám
- 395 - Vnitřní zúčtování
- 398 - Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

41 - Základní kapitál a kapitálové fondy

- 411 - Základní kapitál
- 412 - Emisní ážio
- 413 - Ostatní kapitálové fondy
- 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
- 418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách
- 419 - Změny základního kapitálu

42 - Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

- 421 - Zákonný rezervní fond
- 422 - Nedělitelný fond
- 423 - Statutární fondy
- 427 - Ostatní fondy
- 428 - Nerozdělený zisk minulých let
- 429 - Neuhrazená ztráta minulých let

43 - Výsledek hospodaření

- 431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

45 - Rezervy

- 451 - Rezervy zákonné
- 459 - Ostatní rezervy

46 - Bankovní úvěry

- 461 - Bankovní úvěry

47 - Dlouhodobé závazky

- 471 - Dlouhodobé závazky k podnikům ve skupině
- 473 - Emitované dluhopisy
- 474 - Závazky z pronájmu
- 475 - Dlouhodobé přijaté zálohy
- 478 - Dlouhodobé směnky k úhradě

- 479 - Ostatní dlouhodobé závazky

48 - Odložený daňový závazek a pohledávka

- 481 - Odložený daňový závazek a pohledávka

49 - Individuální podnikatel

- 491 - Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 - Náklady

50 - Spotřebované nákupy

- 500 - Spotřebované nákupy
- 501 - Spotřeba materiálu
- 502 - Spotřeba energie
- 503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 - Prodané zboží

51 - Služby

- 510 - Služby
- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

- 520 - Osobní náklady
- 521 - Mzdové náklady
- 522 - Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti
- 523 - Odměny členům orgánů společnosti a družstva
- 524 - Zákonné sociální pojištění
- 525 - Ostatní sociální pojištění
- 526 - Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 - Zákonné sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

- 530 - Daně a poplatky
- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitosti
- 538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

- 540 - Jiné provozní náklady
- 541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 - Prodaný materiál
- 543 - Dary
- 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 - Ostatní pokuty a penále
- 546 - Odpis pohledávky
- 548 - Ostatní provozní náklady
- 549 - Manka a škody

55 - Odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů

- 551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 - Tvorba zákonných rezerv
- 554 - Tvorba ostatních rezerv
- 555 - Zúčtování komplexních nákladů příštích období
- 557 - Zúčtování opravy k opravné položce k nabytému majetku
- 558 - Tvorba zákonných opravných položek
- 559 - Tvorba opravných položek

56 - Finanční náklady

- 560 - Finanční náklady
- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 - Úroky
- 563 - Kurzové ztráty
- 564 - Náklady z přecenění majetkových cenných papírů
- 566 - Náklady z finančního majetku
- 567 - Náklady z derivátových operací
- 568 - Ostatní finanční náklady

569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů

574 - Tvorba rezerv
579 - Tvorba opravných položek

58 - Mimořádné náklady

580 - Mimořádné náklady
581 - Náklady na změnu metody
582 - Škody
584 - Tvorba rezerv
588 - Ostatní mimořádné náklady
589 - Tvorba opravných položek

59 - Daně z příjmů a převodové účty

591 - Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
592 - Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
594 - Daň z příjmu z mimořádné činnosti - odložená
595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
596 - Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
597 - Převod provozních nákladů
598 - Převod finančních nákladů

Účtová třída 6 - Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

600 - Tržby za vlastní výkony a zboží
601 - Tržby za vlastní výrobky
602 - Tržby z prodeje služeb
604 - Tržby za zboží

61 - Změny stavu vnitropodnikových zásob

610 - Změny stavu vnitropodnikových zásob
611 - Změna stavu nedokončené výroby
612 - Změna stavu polotovaru

613 - Změna stavu výrobku
614 - Změna stavu zvířat

62 - Aktivace

620 - Aktivace
621 - Aktivace materiálu a zboží
622 - Aktivace vnitropodnikových služeb
623 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Jiné provozní výnosy

640 - Jiné provozní výnosy.
641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
642 - Tržby z prodeje materiálu
644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
648 - Ostatní provozní výnosy

65 - Zúčtování rezerv a opravných položek provozních výnosů

652 - Zúčtována zákonných rezerv
654 - Zúčtování ostatních rezerv
655 - Zúčtování komplexních nákladů příštích období
657 - Zúčtování oprávků k opravné položce k nabytému majetku
658 - Zúčtování zákonných opravných položek
659 - Zúčtování opravných položek

66 - Finanční výnosy

660 - Finanční výnosy
661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
662 - Úroky
663 - Kurzové zisky
664 - Výnosy z přecenění majetkových cenných papírů
665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku

667 - Výnosy z derivátových operací
668 - Ostatní finanční výnosy

67 - Zúčtování rezerv a opravných položek finančních výnosů

674 - Zúčtování rezerv
679 - Zúčtování opravných položek

68 - Mimořádné výnosy

680 - Mimořádné výnosy
681 - Výnosy ze změny metody
684 - Zúčtování rezerv
688 - Ostatní mimořádné výnosy
689 - Zúčtování opravných položek

69 - Převodové účty

697 - Převod provozních výnosů
698 - Převod finančních výnosů

Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvahné

701 - Počáteční účet rozvahný
702 - Konečný účet rozvahný

71 - Účet zisků a ztrát

710 - Účet zisků a ztrát

75 až 79 - Podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 - Vnitropodnikové účetnictví

3. Účtová osnova US GAAP (interní směrnice)

Účetní třída	Číslo účtu	Popis účtu
Account class 1 - Assets	1011	Cash at Bank
	1021	Accounts Receivable: Trade
	1022	Allowance for Doubtful Receivables: Trade
	1025	Accrued Revenues
	1041	Finance Receivables: Current Portion Net
	1042	Gross Finance Receivables: Capital Leases
	1043	Unearned Inc / Interest: Capital Leases
	1046	Allow for Doubtful Accts: Capital Leases
	1121	Non Equip Finished Goods Inventories: Parts
	1131	Non Equip Inv Reserves: Field Supp / Paper
	1141	Equip Held for Sale: Xerox/Third Party Sourced
	1142	Res for Equip Held for Sale:X / 3rd Party Srcd
	1171	Rental Equipment at Cost: Xerox Branded
	1172	Accum Deprec and Obsolesc: Xerox Branded
	1300	L B and E
	1350	Accum Deprec L B and E: Office Furn/Fixtures
	1411	Deferred Tax Asset: Current Portion
	1412	Deferred Tax Asset: Non Current Portion
	1617	Prepaid Expenses
	1632	Employee Receivables
	1633	Unbilled/Def Interco Charges Due (to)/from Aff
	1654	Current Income Tax Receivable
	1657	Other Current Assets
	1683	Accum Amort of Capitalized Intrn Use Software
	1685	Capitalized Internal Use Software at Cost
	1687	Other Non Current Assets
Account class 2 - Liabilities & Stockholders Equity	2011	Def Inc Taxes: Current Foreign Other
	2012	Def Inc Taxes: Non Current Foreign Other
	2021	Income Taxes Payable: Foreign
	2081	FAS 146 Restructuring Reserve: Gross Amount
	2082	Cash Charges Ongoing Restructuring Programs
	2101	Accts Payable: Goods and Services
	2121	Accrued Salaries
	2130	Unearned Income
	2136	Business Taxes Payable: Current Portion
	2151	Other Curr Liabilities
	2280	Other Non Curr Liabilities
	2451	Bank Account Overdrafts
	2532	Due to / (from)Trade / Other Interco Transacts
	2533	Int Bear Interco Loans / Accr Inter to (from)
	2702	CTA: Remeasurement of Permanent Capital
	2711	Common Stock at Par Value
2715	Opening Retained Earnings: Distribut Reserves	
Account class 3 - Revenue	3005	Equipment Sales: Trade Revenue
	3010	Equip Sales MS
	3110	Paper Sales: Commodity Paper
	3120	Supplies Sales: Trade Revenue
	3162	Other Sales: Photoreceptors
	3205	Sold Equip Service Revenue: Service Agrmnts
	3305	Rental Revenue: Rental Agreements
	3430	Other Revenue: Customer Training
	3470	Managed Services Revenue
	3610	Fin Income: Earned Int from Capital Leases
3620	Fin Income: MS Capitalization	

Account class 4 - Cost of Revenue	4005	Cost of Equipment Sales: Trade Cost
	4010	Equip MS Cost: at Standard
	4110	Cost of Paper Sales: Commodity Paper
	4120	Cost of Supplies Sales: Trade
	4134	Supplies: Inventory Provisions
	4140	Equipment Inventory Provisions
	4150	Equipment Warranty Provision
	4162	Cost of Other Sales: Photoreceptors
	4175	Cost of Other Sales: Inventory Provisions
	4215	Cost of Sold Equip Service: Service Parts
	4217	Cost Service / Rentals: Depreciation Expense
	4234	Rental Equipment: Depreciation
	4470	Cost of MS Revenue: Value Add
	4475	MS Contract: Rental Equip Depreciation Exp
	4476	Non Rental MS Contracts: Depre Expense
Account class 5 - Expenses	5820	Selling Expense: Direct Sales
	5821	Selling Exp Amort Inter Use Soft: Direct Sales
	5822	Selling Expense Depreciation: Direct Sales
	5830	Bad Debt Provisions: Capital Leases
	5840	G / A: Other General Expenses
	5841	G / A: Amort of Internal Use Software: Other
	5842	General and Admin: Deprec Expenses: Other
Account class 6 - Other Income and Deductions	6110	O(I)D: Interest / Invest Inc: Curr Dep / Bank
	6170	O(I)D: (Gain) / Loss on Dispos of Fixed Assets
	6172	Restructuring & Asset Impairment Charges
	6180	Other Misc (Inc) Ded: Legal Settlements
	6210	Aggregate Exchange (Gain) / Loss
Account class 7 - Taxes & Other	6330	Mktg Interest Exp (Inc): Interco / Affiliates
	7110	Curr Tax Exp (Foreign Units Only): Curr Year
	7120	Def Tax Exp (Foreign Units Only): Current Year